

Amarant

Magazine van Groep 7152

Jaargang 54

Nummer 5

OKTOBER 2025

In dit nummer:

- ◆ Vergeten (en herontdekt!) queer icoon Marlow Moss
- ◆ De kerk vond haar als lesbische besmettelijk
- ◆ De vrouw in de kunst: Halina Ołomucka
- ◆ Het verhaal achter 'Denis' van Blondie
- ◆ Chawton, klein dorpje in graafschap Hampshire UK
- ◆ Patricia Field, kostuumontwerpster

Belle Tuinonderhoud

Tuinonderhoud, snoeiwerk en afvoer snoeiafval
Vakwerk voor een redelijke prijs
Particulier en zakelijk tuinonderhoud
Voorjaarsbeurt en najaarsbeurt
Levering beplanting, grond en mest
Volkstuinen
Zelf meewerken of delen van het tuinwerk zelf verrichten

Een unieke combinatie. Het kan dus toch nog! Vakwerk leveren, afspraken nakomen, advies en antwoord op uw vragen. Alles tegen een zeer gunstig uurtarief. Voor meer informatie over prijzen of voor het aanvragen van een offerte kunt u ons vrijblijvend mailen: belle.tuinonderhoud@planet.nl

Email: belle.tuinonderhoud@planet.nl

Tel: 06-53801335

roze
hulpverlening.nl

Jouw eigen website of
webshop? En ècht
betaalbaar?
www.hb-idee.nl
Gewoon even bellen: 06-51853535
(Hanny)

“Potten & Pannen” ontmoet vrouwen aan tafel! Kom je ook?

Een smaakvolle culinaire eetgroep voor vrouwen die van vrouwen houden, zonder opscheppen!

Kijk voor alle informatie/aanmelding op onze website.

www.pottenenpannen.simp-site.nl

E-mail: pottenenpannen1@gmail.com

Inhoudsopgave

Reportages

- 6 Wie is Mirella van Markus
- 7 Interview Mirella en Claudia
- 11 Evelien de Bruijn en haar podcasts
- 15 Vrouwen van naam
- 19 Hatsjepsoet, machtige vrouwelijke farao
- 32 Is Amsterdam nog steeds de homohoofdstad van Europa

Lezen

- 16 Kort verhaal Anne Keen
- 22 Gedichten
- 34 Column Nyx

Cultuur

- 27 Bittere Oogst
- 28 Vrouw in de kunst: Augusta Curiel

En verder voor jou...

- 4 Nieuws
- 10 Voor jou gelezen
- 12 Voor jou gegeten
- 13 Voor jou de natuur in
- 21 Voor jou aan het werk
- 23 Voor jou gezien
- 25 Voor jou beluisterd
- 35 Voor jou op reis
- 37 Niet te missen
- 38 Servicepagina
- 40 Vooruitblik volgende nummer

En ineens is het herfst. De zomer leek zo lang, maar ging veel te vlug. Dit keer een artikel over Marlow Moss, vergeten queer-icoon. We keken een serie en een film. Allebei aan te raden, zeker nu het 's avonds weer vroeger donker wordt. We lazen een boek van Florette Dijkstra, een heel bijzonder boek waar ze dertig jaar aan werkte. We bezochten een openluchtmuseum in Chichester, ook in de winter vast fantastisch. En we luisterden naar de muziek van Liza Minelli. We onderzochten hoe jij jouw eigen bedrijf nog beter aan de vrouw kunt brengen. Zoals elk nummer ook dit keer een column en een kort verhaal. Dit keer niet van Anne Keen, zij is op vakantie. Ik schreef zelf een verhaal over heimwee. En er is kunst, cultuur en natuurlijk ook weer een reisverslag, dit keer van een klein dorp. Weer genoeg te beleven denken we. Wij wensen je veel leesplezier en steek vooral veel kaarsjes aan als het 's avonds donker wordt.

Wij zijn altijd op zoek naar medewerkers, ook voor een eenmalig verhaal, gedicht of column. Wil jij incidenteel of voor langere tijd meewerken? Stuur dan je bijdrage naar: amarantmagazine@gmail.com

Adriëne Nijssen, hoofdredacteur

GEZIEN, GEHOORD, GELEZEN

Het laatste nieuws voor jou

Eerste publiekelijke coming out van een lid van de Noorse koninklijke familie

Maud Angelica Behn is het eerste lid van de Noorse koninklijke familie die haar coming out publiekelijk bekend heeft gemaakt. Tijdens de onlangs gehouden Oslo Pride heeft de 22-jarige via Instagram laten weten dat ze zich identificeert als biseksueel. Haar boodschap? "Fijne Pride van een biseksueel persoon! De Pride van dit jaar was absoluut geweldig – er was zoveel liefde."

Maud is de oudste dochter van prinses Märtha Louise en de overleden schrijver Ari Behn. Hoewel ze geen officiële koninklijke titel draagt, is ze de kleindochter van koning Harald V en koningin Sonja van Noorwegen. Als lid van de koninklijke familie staat ze dus regelmatig in de spotlights. Haar publiekelijke coming out wordt dan ook met enthousiasme ontvangen, omdat ze een voorbeeld kan zijn voor jongeren die nog worstelen met hun coming out.

Tijdens de Pride werd Maud vergezeld door haar moeder, prinses Märtha Louise, en haar echtgenoot, de Amerikaanse sjamaan Durek Verrett waarmee de prinses vorig jaar in het huwelijksbootje stapte. Beiden toonden zich openlijk solidair, wat ook vrij logisch is: Verrett kwam zelf namelijk al enige tijd geleden uit de kast. Prinses Märtha Louise schreef op haar eigen Instagram: "Liefde is nooit verkeerd. Pride gaat over vrijheid, over de moed om jezelf te zijn in een wereld die dat niet altijd toestaat."

Oekraïense rechter heeft voor het eerst een homostel als gezin erkend

Voor het eerst in de geschiedenis heeft een Oekraïense rechter een homostel formeel als gezin erkend. Het vonnis is vorige maand uitgesproken door een districtsrechtbank en wordt gezien als een baanbrekend juridisch precedent. In het door de Russische invasie geplaagde land zijn huwelijken of partnerschappen tussen mensen van hetzelfde geslacht nog altijd niet wettelijk erkend.

De zaak werd aangespannen door Zoryan Kis, de eerste secretaris van de Oekraïense ambassade in Israël, en zijn partner Tymur Levchuk. Sinds 2013 vormen zij samen een koppel. Het stel trouwde in 2021 in de Verenigde Staten. Maar toen bleek dat het Oekraïense ministerie van Buitenlandse Zaken weigerde om Levchuk te erkennen als familielid van Kis, stapte het stel naar de rechter. Want in tegenstelling tot getrouwde heterostellen mocht Levchuk zijn echtgenoot niet vergezellen naar zijn diplomatieke post in Tel Aviv.

De rechtbank oordeelde vorige maand in het voordeel van het stel. In het vonnis verwees de rechter expliciet naar de Oekraïense grondwet en naar een belangrijk precedent van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Dat Hof verplichtte de landen die het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens hebben ondertekend – waaronder ook Oekraïne – om juridische erkenning en bescherming te bieden aan homoseksuele relaties.

GEZIEN, GEHOORD, GELEZEN

Het laatste nieuws voor jou

Myrtille Danse nieuwe voorzitter COC Nederland, opvolger van Astrid Oosenbrug

Op zaterdag 21 juni nam Astrid Oosenbrug na bijna zeven jaar afscheid als voorzitter van COC Nederland en werd Myrtille Danse gekozen als haar opvolger. Oosenbrug was de eerste openlijke bi+ persoon in deze functie en een van de langst zittende voorzitters van de organisatie.

Myrtille Danse (54, zij/haar) brengt een brede bestuurlijke en internationale ervaring mee. Ze is werkzaam als leidinggevende bij Solidaridad, eerder was ze onder meer regiodirecteur Latijns-Amerika bij Hivos en lid van de Raad van Toezicht van Oikocredit. Die functies hebben haar overtuigd van de kracht van sociale bewegingen en het belang van internationale solidariteit.

Tweede Kamer stemt tegen recht op gezinshereniging LHBTIQ+ partners: ‘Ongelijke behandeling in z’n meeste harde vorm’

Lhbt+ asielzoekers die hun partner naar Nederland willen laten overkomen, worden ongelijk behandeld als de nieuwe asielwetten in werking treden. Dat is het resultaat van een stemming op dinsdag 1 juli in de Tweede Kamer. Daarmee wordt het recht op gezinshereniging binnenkort wellicht een heteroseksueel privilege.

Intrekking Transgenderwet: ‘Schandalig en onacceptabel, alsof transgender personen geen volledige behandeling waard zijn’

De intrekking van de Transgenderwet door staatssecretaris Teun Struycken (NSC) leidt tot felle reacties vanuit de LHBTIQ+-gemeenschap. Volgens belangenorganisaties ondermijnt het demissionaire kabinet de rechten van transgender personen en omzeilt Struycken zelf hiermee het democratisch proces. Volgens critici verliest NSC met steun voor dit soort maatregelen meer en meer het imago van beschermer van de democratische rechtsstaat. Een imago waar oprichter Pieter Omtzigt maar al te graag mee koketteerde.

De transgenderwet – officieel de Wet Wijziging vermelding geslacht in geboorteakte – had het voor transgender personen eenvoudiger moeten maken om hun geslachtsregistratie te wijzigen. Nu is daar nog een deskundigenverklaring van een arts of psycholoog voor nodig. Met de nieuwe wet zou deze verplichting vervallen. Ook jongeren onder de 16 zouden, via een rechter en met toestemming van ouders, hun geslachtsregistratie kunnen aanpassen. Volgens experts is de deskundigenverklaring onnodig. Psychologen die deze verklaring afgeven zeggen zelf dat het consult weinig toevoegt en dat de verklaring vrijwel altijd wordt verstrekt.

In april stemde een marginale Kamermeerderheid – bestaande uit onder meer SGP, NSC, BBB, PVV, FvD, JA21, ChristenUnie en DENK – voor intrekking van de wet. Staatssecretaris Struycken heeft deze motie nu uitgevoerd. Dat doet hij ondanks het feit dat het kabinet demissionair is. Aan de inhoudelijke behandeling van de wet is de Tweede Kamer nog niet eens toegekomen.

COC Nederland noemt het besluit “schandalig en onacceptabel”. Volgens hen is het “ongekend dat een demissionair kabinet een wetsvoorstel intrekt, en dat op basis van desinformatie over transgender personen.” De belangenorganisatie stelt dat transgender mensen “het net als ieder ander verdienen dat hun geslacht goed staat geregistreerd.” Dat het wetsvoorstel niet eens volledig behandeld is, noemt COC “kwetsend” en “alsof transgender personen niet eens de behandeling van een wetsvoorstel over hun belangen waard zijn.”

MARLOW MOSS

Vergeten queer-icoon

Was het vergeten (en nu herontdekte!) queer-icoon Marlow Moss de voorganger van Mondriaan?

Het vergeten (en nu herontdekte!) queer icoon Marlow Moss is vaak aangezien voor een navolger van Mondriaan. Maar was zij het niet die hém inspireerde tot zijn beroemde 'dubbele lijn'?

Moss heeft met haar partner Netty Nijhoff een tijdje in Biggekerke gewoond, een dorp op Walcheren met minder dan duizend inwoners, vlak bij de duinen. Op het kerkhof net buiten het dorp ligt Netty Nijhoff begraven. Op haar grafsteen is een sculptuur van Moss geplaatst. Het is een wit opgekruld lint van marmer met een vreemde draai erin. Inmiddels niet wit meer, maar groen.

In de documentaire "De verdwenen lijnen van Marlow Moss", die Fifi Visser in 2022 maakte, komt de sculptuur kort aan bod. 'Mossy' wordt die door een Britse kunsthistoricus met een kwinkslag genoemd. De sculptuur moest volgens de ouders van Anna, bewonderaars van Netty Nijhoff, nodig worden schoongemaakt. Anna beloofde mee te helpen, ze vond het een sympathiek idee.

Maar het kwam er niet van. Waarom zou je zo veel moeite doen voor iemand die je niet kent?

Tot enkele jaren geleden waren er maar weinig mensen bij wie de naam Marlow Moss nog iets zei. Florette Dijkstra noemt in haar biografie "De sprong in het licht" 36 mogelijke verklaringen waardoor de kunstenaar in de vergetelheid is geraakt. De eerste en voornaamste is 'de eeuwenlange onzichtbaarheid van vrouwelijke kunstenaars'. Dat is inderdaad het lot geweest van veel vrouwelijke kunstenaars. Ze bleven onzichtbaar, onbekend, onbemind, ze werden niet tentoongesteld, niet verzameld, niet in de kunstgeschiedenisboeken bijgeschreven.

De lijst gaat daarna verder: Moss zou haar kunstwerken maar weinig hebben tentoongesteld, omdat ze niet van haar werk hoefde te leven. Ze werd gediscrimineerd vanwege haar Joodse achtergrond. Er was sprake van 'desinteresse' vanuit de kunstwereld. Ze zou te excentriek zijn geweest om aansluiting bij anderen te vinden, en te bescheiden om zichzelf goed te promoten.

Moss zou bovendien te dicht bij Mondriaan hebben gestaan, haar schilderijen zijn soms bijna niet van die van Mondriaan te onderscheiden. Misschien was dat laatste ook de reden voor mijn aanvankelijke desinteresse: een onbekende vrouw die Mondriaan nadeed, wat is daar nu aan?

Marlow Moss wordt geboren als Marjorie Jewell Moss in 1889 in Kilburn, een wijk in Noordwest-Londen. Ze weet later zowel haar geboortenaam als haar geboortjaar en -plaats van zich af te schudden. Rond haar 30ste neemt ze een rigoureuus besluit. Ze knipt haar haar kort, kleedt zich voortaan in paardrijkostuum en noemt zichzelf Marlow, een voornaam die niet verradt of ze een man of een vrouw is.

Later zou ze hierover aan Netty Nijhoff vertellen: 'Ik creëerde een nieuwe persoonlijkheid en vernietigde mijn oude.'

Haar nieuwe leven leidt ze in Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland. Ze beweert te zijn geboren in 1890 in Richmond, ten zuiden van Londen. Waarom ze dat deed is niet te achterhalen.

Zo zou Moss de Londense kunstacademie hebben verlaten vanwege 'een schok van emotionele aard'. De omschrijving is van Nijhoff. Wat die was, is niet bekend. Tijdens de oorlog is een groot deel van haar oeuvre ofwel door de nazi's gestolen uit haar huis in Normandië, of daar tijdens een bombardement vernietigd. Na haar dood is een ander deel van haar oeuvre zoekgeraakt.

Maar, als alles over Moss bekend was en al haar werk bewaard was gebleven, was het saaier geweest. Wel beter natuurlijk.

Wat we wel weten, is dat Moss na die onbekende emotionele schok een deel van haar leven in Cornwall woont en in 1928 naar Parijs verhuist om aan een particuliere moderne kunstopleiding verder te studeren. De stad heeft in die tijd een immense aantrekkingskracht op kunstenaars.

Op een van de plekken waar artistiek en intellectueel Parijs samenklontert, het terras van café Flore, ontmoet ze Netty Nijhoff. Die schijnt destijds haar zoon met een kort briefje op Marlow Moss te hebben afgestuurd. Korte tijd later gaan Netty en Marlow samenwonen.

In Parijs sluit Marlow zich aan bij de kunstenaarsgroep Abstraction-Création, waartoe ook Piet Mondriaan behoort. Ze exposeert in de jaren dertig in onder meer Parijs, Amsterdam en Bazel. Met Netty gaat ze in Normandië wonen, tot ze in 1940 vanwege de oorlogsdreiging terugkeert naar Engeland.

Na de Tweede Wereldoorlog woont ze afwisselend in Cornwall en in Big-gekerke, in Huize Antoinette, een grote witte villa die dichter Martinus Nijhoff (de echtgenoot van Netty) had laten bouwen. Die ligt pal onder de hoge duin, inmiddels is er groot parkeerterrein vlakbij voor strandbezoekers.

In de laatste decennia vond er een flinke verschuiving plaats. Tentoonstellingsmakers en museumconservatoren speuren tegenwoordig naar 'onterecht vergeten' kunstenaars. Hun werk wordt uit depots opgediept, tentoongesteld en uit privécollecties aangekocht.

De afgelopen tien jaar zagen we meer tentoonstellingen van vrouwelijke kunstenaars dan ooit tevoren. In het Rijksmuseum hangen sinds 2021 schilderijen van vrouwelijke kunstenaars in de eregalerij. Het is een vrolijk stemmende ontwikkeling: er is herstelwerk gaande, een emancipatiegolf.

Tegelijk is 'onterecht vergeten' een rare kwalificatie. Alsof de mensheid in twee categorieën kan worden ingedeeld: de mensen die niet vergeten mogen worden, en de rest. Het is hard gegaan met de herwaardering van Moss. Postuum profiteert Moss van de toegenomen aandacht voor vrouwelijke kunstenaars. Haar werk was bijvoorbeeld te zien in internationale groepstentoonstellingen waarin vrouwelijke modernisten of vrouwelijke abstracte kunstenaars werden uitgelicht.

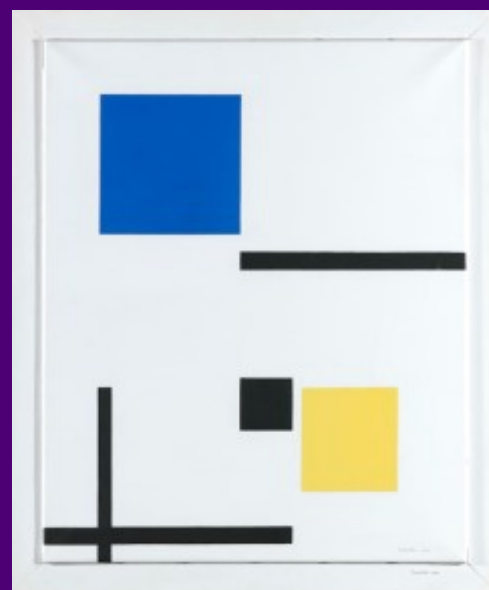

Foto's van boven naar beneden:

'Wit, zwart, rood en grijs' uit 1932

'Zwart en wit', 1932

'Compositie in wit, blauw, geel en zwart', 1954

Er is ook iets ongemakkelijks aan die herwaardering van Moss. Zelf probeerde ze aan de heersende gendernormen te ontsnappen, nu leggen musea vaak de nadruk op haar vrouw-zijn of wordt ze gevierd als non-binaire kunstenaar avant la lettre. Wie Moss niet goed kende, moest raden. Vanwege haar gekozen voornaam, kleding en korte haar werd ze geregeld voor een man aangezien. En in Biggekerke werd ze 't men-wuufje' genoemd.

Hoe komt het dat mensen zich zo graag over Marlow Moss willen ontfermen? Het idee dat ze miskend is, speelt een rol. Zo zou Piet Mondriaan, zo beweert onder andere Germaine Greer, het idee van de dubbele lijn in geometrische composities (twee parallelle lijnen in een schilderij) van Moss hebben overgenomen, maar haar nooit de credits hebben gegeven.

Er gaan de laatste jaren meer van dit soort verhalen rond. Dat beroemde urinoir dat Marcel Duchamp besloot in te zenden voor een tentoonstelling? Dat deed Duchamp niet, maar Elsa von Freytag-Loringhoven. Druipen met verf? Geen uitvinding van Jackson Pollock, maar van Janet Sobel. De eerste abstracte kunstenaar? Vergeet Wassily Kandinsky, Hilma af Klint was eerder.

Netty Nijhoff was nauw betrokken bij de samenstelling van een overzichtstentoonstelling in Stedelijk Museum Amsterdam, een aantal jaren nadat Moss in 1958 was overleden aan darmkanker. Nijhoff schreef daarbij een biografische tekst over Moss, waaruit Dijkstra putte voor haar onderzoek. Over de verhouding Mondriaan-Moss schrijft Nijhoff dat Moss 'het als een eer beschouwde om Mondriaans volger te zijn' en dat ze 'haar werk, in spirituele zin, aan Mondriaan wijdde'.

De 'sculpturale vorm' die het graf van Netty Nijhoff siert, is gemaakt in 1946. Ik ontdek dat die in Londen is tentoongesteld op een groepstentoonstelling voor 'moderne architecten en non-figuratieve kunstenaars'. Nijhoff zou haar geliefde Moss overleven. Haar zoon heeft ervoor gezorgd dat de sculptuur van Moss op haar graf werd geplaatst.

Foto's van boven naar beneden:

Marlow Moss, circa 1937

Marlow-Moss in Frankrijk, meest rechts op de foto

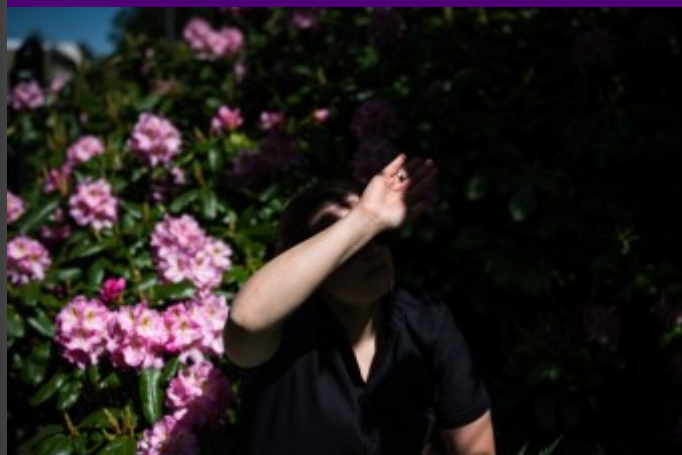
Marlow Moss en Netty Nijhoff op wintersportvakantie in Zwitserland, februari 1954

Sculpturale vorm (1946). Geplaatst op het graf van Netty Nijhoff in Biggekerke

LINDA UIT EDE

Volgens haar kerk was ze 'besmettelijk', dus probeerde Linda hetero te worden

De jonge, lesbische Linda uit Ede wordt in de kerk 'gerustgesteld': er is vast iets gebeurd in haar leven waardoor ze lesbisch is geworden. Die seksualiteit, dat hoort niet. Maar ook: door te bidden via de Heilige Geest kan iedereen genezen worden. Van kanker, maar óók van homoseksualiteit. Dit is haar verhaal.

Linda zit in een vliegtuig, op weg naar Rome. Een stewardess loopt langs. Wanneer Linda haar aankijkt, krijgt ze het ineens bloedheet. 'Ik was totaal onder de indruk en dacht, Wow, wie is deze vrouw? En meteen daarna, Huh, ik was toch hetero? Wat gebeurt er nou? Ik kwam tot het schokkende besef dat die homogenezing nooit heeft gewerkt.'

Die "genezingen" hadden een indruk achtergelaten. 'Ik moest tussen mensen in komen staan. Zij legden allemaal handen op me. Daarna begonnen ze te schreeuwen, te gillen, te commanderen. Dat deden ze in het Nederlands, maar ook in tongentaal. Een onverstaanbare taal die wordt gebruikt om een boodschap van God door te geven aan anderen. Alles om die demonen uit je te krijgen.'

Linda gaat mee in de overtuigingen van de kerk. 'Alles wat ik tot dan toe bij ze had geleerd, was goed. Dus ik dacht, laten we het proberen.'

De extreme gebedsgenezingen staan in schril contrast met de omgeving waarin Linda opgroeit. We spoelen de tijd terug naar de jaren negentig van de vorige eeuw. Linda, een geboren en getogen Friezin, komt uit een christelijk gezin. Dat christelijk zijn beperkt zich tot een christelijke school en af en toe een bezoekje aan de kerk. Rond haar twaalfde ontdekt Linda (nu 33) dat ze anders is dan de meeste andere meisjes van haar leeftijd. Ze valt op vrouwen. Uiteindelijk komt ze als vijftienjarige puber uit de kast. 'Dat ging gewoon prima, ik werd door iedereen geaccepteerd,' blikt ze terug.

De tiener krijgt een baantje bij de Hema. Collega's stellen haar voor om eens mee naar een kerkdienst te gaan. Linda besluit mee te gaan en komt al snel in een kerkgemeenschap terecht waarin ze zich heel geliefd voelt. 'Het sprak me heel erg aan. Ik voelde me nooit zo geliefd of gezien als daar in die kerk. Dus ik ging ook vaker mee.'

Met elke kerkdienst wordt ze een beetje radicaler. Ze krijgt een Bijbel en stort zich op het boek. Totdat ze in het heilige boek leest over homoseksualiteit. 'Ik maakte hieruit op dat je als christen niet homoseksueel kon zijn, dat dat niet de bedoeling was. Maar hoe moet ik dat dan doen?'

Die conclusie is voor de jonge, lesbische Linda het begin van de heftigste periode uit haar leven. Vier of vijf keer ondergaat ze de zogenaamde "genezingen" als lid van een vrije baptistengemeente. Eigenlijk weet ze niet eens meer wat er op die momenten precies tegen haar werd gezegd. 'Het was traumatisch', vertelt ze openhartig. 'Ik vond het verschrikkelijk.'

Waarom dan toch vier of vijf pogingen? Linda had hier de rode draad gevonden waardoor ze goed kon leven. 'Ik voelde me daar veilig, geliefd. Als dit nodig is, is het toch een klein offer? Stel je voor dat het zou werken; wat een leven heb je dan. Als hetero heb je echt een ticket in je handen. Binnen de kerk heb je dan al zoveel privileges. Terwijl je als homo niet eens mag zingen op het podium van veel kerken.' →

LINDA UIT EDE

Volgens haar kerk was ze 'besmettelijk', dus probeerde Linda hetero te worden

Linda vertelde dat ze verschil merkte omdat ze hoopte dat het dan zou stoppen. 'Maar wist ik veel wat ik moest voelen. Natuurlijk ga je dan zoeken naar dingen. Tijdens een genezingsavond overlegde ik mijn twijfel met iemand van de kerk. Ik vertelde hem dat ik me eigenlijk nog gewoon hetzelfde voelde. Hij ging toen weer voor me bidden, en schreeuwen. Daarna voelde ik me opeens anders, heel vervreemd eigenlijk. Ik dacht: dít is wat ik moet voelen.' Wat volgt zijn vijf jaren waarin Linda zichzelf volledig voor de gek houdt. Ze gaat als hetero door het leven. Haar familie moet het met pijn in haar hart vanaf de zijlijn aanzien. 'Mijn ouders vonden het al niks dat ik naar de kerk ging. Toen ik hetero "werd", vonden ze dat heel raar. Mijn vader uitte zijn zorgen, vond dat ik gehersenspoeld werd.'

Maar ze overtuigt zichzelf. Ondanks dat ze in die vijf jaar nooit gevoelens krijgt voor een man. 'Achteraf gezien voelde ik in die tijd eigenlijk sowieso niks', blikte ze terug. Rond deze tijd verruilt ze het hoge noorden voor Ede. Ze gaat er studeren, maar is een groot deel van deze eerste jaren in Ede depressief. 'Daarvoor kreeg ik antidepressiva. Daardoor voelde ik nog steeds niks, maar nu deden de medicijnen het voor me', vertelt ze.

Na Rome gaat Linda voor een afstudeerproject naar Estland. 'Ik weet niet of je ooit in Estland bent geweest in de winter, maar de donkere dagen en koude temperaturen pasten heel goed bij mijn depressie. Het werd de perfecte plek voor mij om te bedenken wie ik nou eigenlijk ben. Ik voelde me verscheurd en realiseerde me; het is óf niet leven, óf wel leven en homoseksueel zijn. Ik besloot mezelf te accepteren en ik besloot ook dat God me oké vond.'

Bevrijd keert Linda terug, maar eenmaal thuis kan ze op weinig begrip uit haar religieuze kring rekenen. Ze is dan overgestapt van de baptistengemeente naar de pinkstergemeente. 'We houden van je, maar je bent besmettelijk. Je hebt demonen toegelaten, die eruit moeten. Totdat je tot inkeer komt, ben je hier niet welkom', vat ze de reacties vanuit haar kerk samen. 'Dat was het moment waarop het gordijn van mijn ogen viel. Waar heb ik in gezeten, wat is dit voor bizar gedachtegoed?'

Na jaren van trouwe dienst, breekt Linda met de kerk en met God. Ze blijft in Ede wonen, stopt met de antidepressiva, trouwt met een vrouw en komt er bovenop. Maar de littekens die de homogenezing hebben achtergelaten, zijn diep. 'Het is heel traumatisch geweest. Je wordt zo ontzettend in liefde ontvangen, maar tegelijkertijd word je afgewezen op iets dat je niet kunt veranderen. Daardoor ging ik mijn eigen identiteit ontkennen', vertelt ze. 'Ik volg er nog steeds therapie voor. Waar ik nu nog last van heb? Ik wantrouw in principe iedereen, vooral andere christenen. En ik voel me heel vaak niet welkom, ook bijvoorbeeld bij iets knulligs als de supermarkt. Er zit iets fundamenteels in mij dat zegt dat ik niet mag bestaan. Er is té vaak gezegd dat ik niet oké ben. En als mijn vrouw mij een kus wil geven in het openbaar, ook al is het maar een kus op mijn wang, wijs ik haar af. Die rare regels blijven bestaan in mijn hoofd.'

LINDA UIT EDE

Volgens haar kerk was ze 'besmettelijk', dus probeerde Linda hetero te worden

Reactie van kerkgemeenschap: 'Ongelooflijke leugen'

Het persoonlijke verhaal van Linda staat niet op zichzelf. In diezelfde periode en bij dezelfde kerk maakte ook Femke van Hetteema deze "genezingsessies" mee. Jaren later worstelde ook zij nog met de gevolgen hiervan.

De baptistengemeente waar deze vrouwen naar eigen zeggen in aanraking kwamen met deze sessies, ontkent dat dergelijke sessies plaatsvinden in hun gemeente. 'Ze vinden niet plaats en we achten ze ook onwenselijk', aldus een woordvoerder in een schriftelijke reactie.

'De wijze waarop wij vandaag het geloofsgesprek over homofilie en homoseksualiteit voeren is anders dan de persoonlijke ervaringen waarvan zij verslag doet', aldus de woordvoerder.

De voorganger van de pinkstergemeente ontkent dat Linda hier niet welkom was om haar geaardheid. 'Dat is een ongelooflijke leugen en absoluut niet waar', aldus de voorganger. 'Iedereen is welkom in ons huis', vervolgt ze. Ze ontkent dat er genezingsessies plaatsvinden in haar gemeenschap, maar bevestigt dat ze bidt voor mensen als zij hier zelf bij haar om vragen. 'Ik keur mensen die gay zijn niet af, maar geloof in het woord van God. Homoseksualiteit is een zonde omdat God het afkeurt. Met de kracht van God heb ik gezien wat voor kracht genezing kan hebben. Ik ken mensen die zeiden dat ze gay waren, maar via gebed uiteindelijk gewoon getrouwd zijn. Zij zijn volledig hersteld.'

Een wettelijk verbod op homogenezing?

Eerder dit jaar probeerden D66, Groen Links, PvdA, SP en PvdD deze 'conversietherapie/homogenezing' met een initiatiefwet nog strafbaar te maken. Op het uitvoeren van conversietherapie zou dan maximaal een jaar gevangenisstraf of een geldboete tot 22.500 euro komen te staan. De wet kreeg niet genoeg steun, mede omdat er vraagtekens werden geplaatst bij de uitvoerbaarheid van de wet.

'Zo'n wet is juist superbelangrijk en het gaat er niet per se om of hij uitvoerbaar is of niet,' reageert Linda. 'Het gaat er juist om dat je als overheid een signaal afgeeft: wij staan achter je en je bent niet gek. Net als bij de regenboogbankjes; daar ga ik niet specifiek op zitten, maar het gaat om de boodschap. Bovendien doet zo'n wet recht aan alle mensen die zoiets hebben meegemaakt en achteraf denken: Wat ik heb gedaan, waarom ben ik erin meegegaan?'

Eerder gepubliceerd in De Gelderlander

VOOR JOU GELEZEN

Boeken die ons boeiden!

De aan waanzin grenzende nieuwsgierigheid van auteur Florette Dijkstra maakt de biografie over de constructivistische kunstenaar Marlow Moss (1889-1958) onweerstaanbaar.

Wie was de eigenzinnige constructivistische Britse kunstenaar Marlow Moss (1889-1958)? Hoe komt het dat ze geen plek in de kunstgeschiedenis heeft gekregen? In *De sprong in het licht* vergezellen we biograaf Florette Dijkstra in haar volharden- de zoektocht naar antwoorden.

De fascinatie van kunstenaar en schrijver Florette Dijkstra (1963) voor kunstenaar Marlow Moss begon in 1991. Op zoek naar vrouwelijke voorbeelden in een door mannen gedomineerde kunstgeschiedenis las ze in het boek *Vrouwenwerk*. Wed- loop vol hindernissen van Germaine Greer over Moss.

Volgens de Australische feminist had Moss een grotere invloed op de latere twintig- ste-eeuwse schilderkunst dan Mondriaan. Dat wekte Dijkstra's nieuwsgierigheid en mondde uit in een onderzoek dat ruim 30 jaar in beslag zou nemen.

Marlow Moss, geboren in 1889 in Londen als Marjorie Jewel Moss, besloot tegen de gendernormen van haar tijd in om kunstenaar te worden. Na twee traditionele kunstopleidingen in Londen te hebben gevolgd, bezocht ze de vooruitstrevender Académie Moderne in Parijs.

Daar ontmoette ze de Nederlandse schrijver Netty Nijhoff, die een verstandshuwelijk had met dichter Martinus Nijhoff, met wie ze zoon Faan had. Die ontmoeting vormde het begin van een levenslange liefdesrelatie. Via Netty kwam Moss in contact met Mondriaan, die van grote invloed op haar werk zou zijn. Moss' werk werd regelmatig met dat van hem verward. Beiden maakten grote doeken met zwarte lijnen en vakken in primaire kleuren. Uit een briefwisseling tussen de twee bevriende kunstenaars blijkt dat Mondriaan de zogenaamde 'dubbele lijn' bij haar had afgekeken. Erkenning kreeg ze niet.

Een pijnlijk detail: Dijkstra treft in de jaren negentig in het depot van het Haags Gemeentemuseum (nu Kunstmuseum Den Haag) een beschadigd doek van Moss: het rode vlak was verkleurd door het gebruik van chemicaliën. De medewerker van dienst vertelt doodleuk dat men het doek van Moss heeft gebruikt om te oefenen voor de restau- ratie van een doek van Mondriaan.

En zo vind je nog veel meer wetenswaardigheden in het boek. Teveel om allemaal op te noemen.

De sprong in het licht onthult opzienbarend nieuw materiaal, precies nu de genderbeweging Moss tot icoon uit- roept.

Je komt niet alleen alles van de geheimzinnige Marlow Moss te weten, maar ook van degene die haar najaagt. *De sprong in het licht* is een correctie op de canon én een liefdesbrief.

Opvallend: het boek volgt niet de chronologie van Moss' leven, maar van Dijkstra's zoektocht naar Moss. Dichterlij- ke vrijheid heeft ze zich amper gepermitteerd: 'Ik probeer de waarheid op te schrijven en eerlijk te zijn als ik het niet weet,' zegt Florette daarover.

De sprong in het licht | Florette Dijkstra | Uitgeverij Querido | mei 2025
Paperback | 440 pagina's | ISBN 9789021476773 | € 32,99

HET VERHAAL ACHTER 'DENIS' VAN BLONDIE

Deze Evergreen Top 1000 notering van Blondie kent zowel een mannelijke als vrouwelijke versie... Hoe dat zit lees je hier.

Denise, Denis, Denis was eerst Denise

Denise is een nummer van de Amerikaanse Randy & The Rainbows. Het nummer werd in 1963 uitgebracht op single. In 1978 nam de Amerikaanse band Blondie het nummer op onder de naam Denis. Hun versie, die verscheen op hun album Plastic Letters, werd in februari van dat jaar uitgebracht als de eerste single van het album.

Versie van Randy & The Rainbows

"Denise" is geschreven door Neil Levenson en is geïnspireerd door zijn jeugdvriendin Denise Lefrak. In 1963 werd het nummer opgenomen door Randy & The Rainbows; de groep kreeg deze naam pas na de opname van het nummer van de platenmaatschappij, nadat zij eerst "Junior & the Counts" en "The Encores" heetten. Het nummer behaalde de tiende plaats in de Verenigde Staten, terwijl in Canada de vijfde plaats behaalde. In deze landen eindigde het nummer respectievelijk op plaats 27 en 60 in de lijsten van de grootste hits van het jaar 1963.

Wereldsucces voor Blondie

15 jaar later is het verhaal voor Debbie Harry en band compleet anders. Debbie Harry maakt van het meisje een Franse jongen, en er wordt een Franstalig couplet toegevoegd:

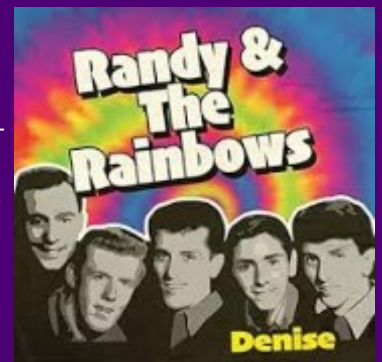
In 1978 werd "Denise" gecoverd door de new wave-band Blondie, waarbij de titel werd veranderd naar de mannelijke naam "Denis". Het nummer zorgde ervoor dat de band internationaal doorbrak. Deze versie van het nummer bevatte een couplet waarin zangeres Debbie Harry Franse teksten improviseerde. Het nummer werd in februari 1978 uitgebracht en werd een nummer-één-hit in Nederland en Vlaanderen. In een aantal andere landen bereikte het de top tien, waaronder een tweede plaats in het Verenigd Koninkrijk, enkel van de bovenste positie afgehouden door "Wuthering Heights" van Kate Bush en later "Matchstalk Men and Matchstalk Cats and Dogs" van Brian and Michael. Opvallend genoeg kwam het in de Verenigde Staten niet in de hitlijsten terecht; in hun thuisland moest de band nog een jaar wachten tot zij door zouden breken met de nummer-één-hit "Heart of Glass".

Lange tijd gingen er roddels over Debbie Harry. Ze zou biseksueel zijn en dit lied wel degelijk opdragen aan een vrouw. Weer een andere roddel was dat ze het nummer opdroeg aan haar zojuist geboren baby. Debbie heeft echter nooit kinderen gehad.

Andere versies

In Nederland nam zangeres en actrice Georgina Verbaan een cover op van "Denise", die in 2002 verscheen op haar debuutalbum Sugar Spider. Hiermee behaalde zij de dertigste plaats in zowel de Nederlandse Top 40 als de Mega Top 100.

Denise, ofwel Denis is hoe dan ook een bijzondere song.

VOOR JOU GEGETEN

Restaurant Ibis, Lisse

Onlangs streken wij neer in Lisse. Natuurlijk vooral bekend van De Keukenhof. Overigens niet de reden dat we er waren. Waarom dan wel? Geen idee eigenlijk. We wilden lunchen en Lisse was dichtbij.

Het leuke van dit restaurant is dat het in een oude winkelpand van Albert Heijn gevestigd is. Echt oud, niet zo heel groot. Boven de naam van het restaurant heeft men de oude naam op de gevel behouden. Dat geeft een nostalgisch gevoel. Het restaurant ligt aan een gezellig plein met meerdere restaurants en een muziektent voor live-concerten.

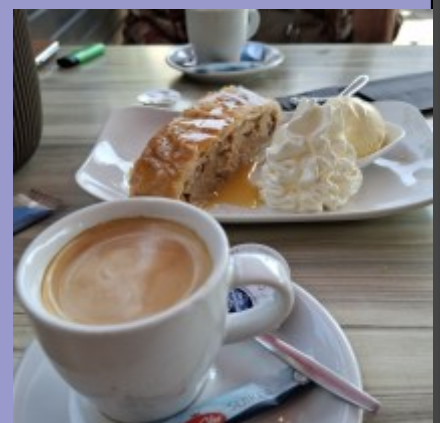
Wij aten buiten, van het interieur hebben we dus niet veel gezien. Tijdens de sanitaire stop wierpen we een vluchtige blik, ziet er allemaal goed uit. Hoewel de tafels binnen wel iets dichter op elkaar stonden dan buiten.

Het personeel was zeer attent, niets op af te dingen. Het eten was goed. Mijn tafeldame ging voor de soep van de dag, verse champignonsoep. Rijkelijk gevuld. Twee broodjes en twee soorten dips werden bijgeleverd. Zelf koos ik voor een Caesarsalade. En die was precies hoe een Caesarsalade hoort te zijn. Met kip, ei, sla en Parmezaanse kaas. Ook de salade ging vergezeld van twee broodjes en twee dips.

Het was overheerlijk. En ook eigenlijk wel genoeg. Dat we nog koffie met appeltaart na namen, dat was dus gewoon voor de lekkere trek.

Mocht je in de buurt zijn, wij kunnen jullie Restaurant Ibis zeker aanbevelen.

Heereweg 230
2161 BR Lisse
0252-418486

VROUWEN AAN HET ROER

Aafke Vlaanderen Oldenzeel

Wilhelmina van Pruisen – Macht achter de Oranje-troon

Wilhelmina van Pruisen was geen stadhouder, geen formeel regeringshoofd, maar in de praktijk een van de invloedrijkste spelers in de Nederlandse politiek van het einde van de achttiende eeuw. Geboren als prinses van Pruisen – dochter van prins August Willem en nicht van de Pruisische koning Frederik de Grote – trouwde zij in 1767 met Willem V, erfstadhouder van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Waar haar man vooral bekendstond als besluiteloos en conflictvermijdend, ontpopte Wilhelmina zich al snel tot een daadkrachtige en strategische figuur die het Oranjehuis door een van de zwaarste politieke crises loodste.

Politiek instinct en netwerk

Wilhelmina had een uitstekend ontwikkeld politiek instinct en een internationaal netwerk dat ze actief inzette. Ze onderhield intensief contact met Pruisen en andere Europese vorstenhuizen, schreef zelf politieke brieven en had rechtstreeks invloed op benoemingen en beleid aan het hof. Terwijl Willem V zich het liefst afzijdig hield van het steeds feller wordende conflict tussen Oranjesten en Patriotten, spoorde zij hem juist aan om standvastig te zijn en het gezag van het stadhouderschap te handhaven.

De crisis van 1787

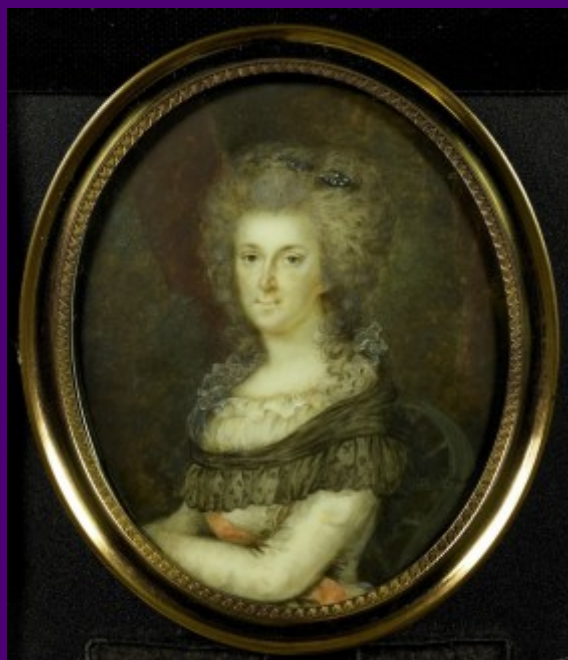
Het hoogtepunt van haar invloed was de zomer van 1787. Toen Wilhelmina op weg was naar Den Haag om haar politieke positie kracht bij te zetten, werd ze door Patriotten bij Goejanverwellesluis tegengehouden en teruggestuurd. In plaats van zich neer te leggen bij deze vernedering, maakte zij er een diplomatiek incident van. Ze overtuigde haar broer, koning Frederik Willem II van Pruisen, om militair in te grijpen. Binnen enkele weken herstelde een Pruisisch leger het gezag van het Oranjehuis en sloeg de Patriottenopstand neer. Deze episode toont hoe zij, zonder zelf formeel bevel te voeren, beslissend optrad op het juiste moment.

Beter dan veel mannen van haar tijd

In een politieke cultuur gedomineerd door mannen viel Wilhelmina op door eigenschappen die haar echtgenoot en veel mannelijke bestuurders misten: vastberadenheid, strategisch inzicht en een gevoel voor timing. Waar Willem V aarzelde, greep zij de kansen. Ze gebruikte geen militaire macht of formele titels, maar haar netwerk, haar pen en haar charisma. Daarmee was ze een schoolvoorbeeld van “soft power” avant la lettre: invloed uitoefenen door diplomatie, connecties en psychologische druk.

Betekenis en nalatenschap

Wilhelmina's ingrijpen redde in 1787 tijdelijk het stadhouderlijk regime en verstevigde de band tussen het Huis van Oranje en Pruisen. Tegelijk luidde het ook het einde van de oude Republiek in: haar optreden veroorzaakte een radicalisering bij de Patriotten die later, met Franse hulp, alsnog de macht overnamen. Toch staat zij te boek als de “sterke vrouw” achter de laatste stadhouder, een voorbeeld van hoe een adellijke vrouw in de achttiende eeuw – ondanks formele beperkingen – enorme politieke invloed kon uitoefenen.

HEIMWEE

Kort verhaal van Adriëne Nijssen

Heimwee

Reizen is mijn passie sinds mijn zestiende. Met mijn werkgever mocht ik naar het Zermatt in Zwitserland. Er ging een wereld voor me open. Dus zó leefden mensen in een ander land. De liefde om andere volkeren en culturen te ontmoeten was geboren.

Kleding en luxe artikelen konden me vanaf dat moment niet meer schelen. Alles ging mee tot het versleten was, al duurde dat twintig jaar. Iedere cent die overbleef legde ik opzij om te kunnen reizen.

Inmiddels is er nagenoeg geen land in Europa meer dat ik niet één of meerdere keren bezocht. In mijn eentje reisde ik drie weken door Australië, vijf weken door Canada en trok ik langs de oostkust van de Verenigde Staten. Ik reed door het Atlasgebergte in Marokko waar ik de Berbers bezocht, trok met de nomadengroep Yörük door het Taurusgebergte in Turkije.

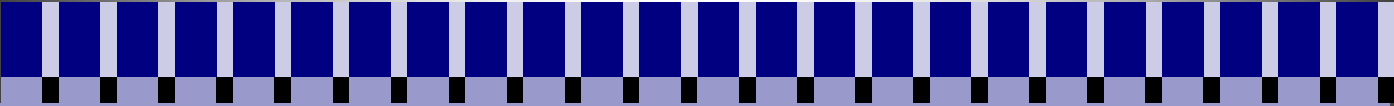
Altijd wist ik mensen te vinden die ik kon vertrouwen, die me brachten waar ik wezen wilde. Hoewel ik 's avonds meestal alleen was, voelde ik me nooit eenzaam, het woordje heimwee kwam niet in mijn woordenboek voor. Iets voor watjes vond ik. Contact met het thuisfront was immers altijd mogelijk en vanaf 2002 werd het alsmar gemakkelijker. Internet, sms, whatsapp, de ontwikkelingen volgden elkaar in hoog tempo op.

In 2010 was ik voor het eerst in Kenia. Een rondreis die me een prachtig land liet zien. Voor het eerst in mijn leven had ik wel het gevoel dat veel voor toeristen verborgen werd gehouden. Ik wilde terug en dan bij voorkeur naar kleine dorpjes. Dat gebeurde dan ook in 2011. En toen ging er pas echt een wereld voor me open. Drie weken had ik en dat was veel te kort. Lang genoeg om een paar vriendschappen te sluiten. Mensen die niet om me gaven vanwege het geld dat ik te besteden had, maar om mijzelf. Lang genoeg om te beseffen dat ik nog eens terug wilde, projecten wilde opzetten en vooral vrouwen vooruit wilde helpen.

Na veel rekenwerk trok ik de stoute schoenen aan en nam drie maanden onbetaald verlof. Alleen een ticket en een hotel voor de eerste nacht. Ik zou wel zien. Na vijf dagen Nairobi om ietwat te acclimatiseren vertrok ik naar Ugunja, een dorpje dat je wellicht niet kent, ik had er ook nog nooit van gehoord. Ik nam mijn intrek in een huisje van drie bij drie, tussen de bevolking. Een bed, een stoel, een piepklein tafeltje, één stopcontact. De enige luxe die ik me veroorloofde was een eigen toilet en douche. Gebruik maken van de gemeenschappelijke toiletten en douches leek me met het oog op mijn gezondheid niet goed.

Het leven is er simpel. Jaar in, jaar uit elke morgen om zes uur licht, elke avond om zes uur donker. Eten koop je op de markt. Een overvloed aan geuren en kleuren. Vers fruit, ontelbare soorten peulvruchten, zuma wiki en kleine gedroogde visjes. Af en toe een geitenkop op een houtskoolvuurtje waar ik, de andere kant op kijkend, snel aan voorbij liep.

Ik was er de enige blanke. Zelf merkte ik dat niet en de bevolking na twee weken ook niet meer. Ik was een van hen, ze kwamen me zelfs roepen voor de sporadische bus blanke toeristen die het dorp doorkruiste. Kijk, blanken, riepen ze me dan toe. Dat ik net zo blank was, was hen al lang ontgaan.

Achterop de brommer werd ik naar mijn projecten gebracht waar ik elke dag, zeven dagen per week, in de ochtenden werkte. De middagen waren voor boodschappen, het bereiden van de maaltijd, als er water was een douche. 's Avonds las ik, stuurde ik een sms naar het thuisfront en mailde ik het uitgebreide verhaal van de dag. Als er stroom was. Zo niet dan lag ik bij kaarslicht wat te dromen.

Ik voelde me goed. De enige makke aan het dorp was het feit dat ik er geen geld kon pinnen. Er was een pinautomaat van KCB maar die was meestal buiten werking. Bovendien moest je ingezetene van Kenia zijn om bij KCB te kunnen pinnen. Als buitenlander kon je alleen terecht bij Barclays en helaas die bevond zich in de dichtstbijzijnde stad, Kisumu. Slechts 75 kilometer verderop. Een uurtje in Nederland, ongeveer vier uur in Kenia. Slechte wegen, in elk dorp of gehuchtje stond de bus lang stil om verkopers de gelegenheid te geven hun voedsel of frisdrank aan de passagiers te slijten. Vaste vertrektijden waren er niet, inclusief twee uur wachttijd kon zo'n reis wel zes uur duren. En zes uur terug! Met het maximum bedrag dat ik mocht pinnen, kwam ik twee weken toe.

Omdat het me tegenstond elke twee weken zo'n trip te maken besloot ik al meteen de eerste keer er een weekend van te maken. Hotels genoeg waar je voor een nacht terecht kon. Op dag een het maximum pinnen, op dag twee nog een keer. Op die manier kon ik het pinnen beperken tot eens per maand en hoefde ik niet minimaal acht uur op één dag in de bus te zitten en daarbij ook nog de nodige uren wachten.

Na twee maanden was ik voor de tweede keer weer twee dagen in Kisumu. Hotel geboekt, gepind, een lange middag en avond voor me. Ik ontmoette een jonge vrouw uit Engeland, we lunchten samen. Ze vertelde me dat ik eens naar de rooftopbar moest gaan. Een bar op het dak van een hotel met het mooiste uitzicht over de stad en het Victoriameer. Ze adviseerde me tot na zessen te blijven, met alle lichtjes die je dan zag een belevenis.

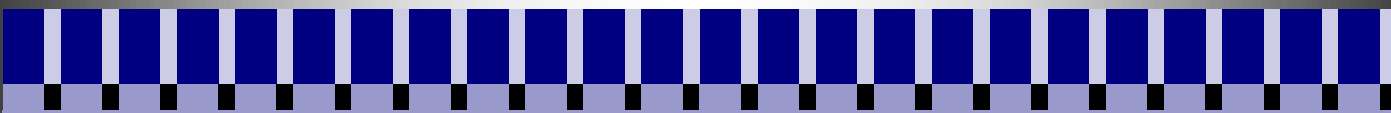
Rond vieren kwam ik aan bij de rooftopbar. Nog nahijgend van zes verdiepingen met de trap zakte ik op een van de stoelen. Zag toen dat ik de enige gast was. Misschien nog te vroeg. Ik bestelde een fles water en ging zo zitten dat ik het Victoriameer en de bergen erachter goed kon zien.

Er woei een fris windje, zachte muziek, ik voelde me heerlijk.
En dan ineens, ik kon mijn oren niet geloven, Guus Meeuwis uit de speakers.

Ik loop hier alleen in een te stille stad, ik heb eigenlijk nooit last van heimwee gehad, maar de mensen ze slapen, de wereld gaat dicht, en dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

Uit het niets voelde ik stille tranen over mijn wangen lopen. De bezorgde barkeeper kwam naar me toe, vroeg wat er aan de hand was. Was ik bestolen, had ik een slecht bericht van thuis gehad, voelde ik me ziek. Bij elke vraag begon ik harder te snikken. Weg moest ik, weg.

Ik gaf hem wat geld en denderde zes verdiepingen naar beneden. De eerste de beste tuk-tuk hield ik aan en liet me naar mijn hotelkamer brengen.

Ik had geen idee wat er met me aan de hand was. Ik voelde me misselijk, hoofdpijn en een intens verlangen om naar huis te gaan. Nee, geen heimwee hield ik me voor, dat is voor watjes. Ik hield mezelf voor dat twee maanden in een land met veel ontberingen gewoon lang genoeg voor me was.

De volgende dag vertrok ik terug naar mijn huisje in het dorp. Ik bleef me rot voelen. Nog een maand hier mogen zijn, werd ineens nog een maand hier moeten zijn.

Ik belde naar de luchthaven om te vragen wat het me kostte als ik mijn ticket zou omzetten in een ticket voor nu. Te veel, ik kon het niet betalen. Ik zou mijn tijd uit moeten zitten. Overdag ging het nog wel, de avonden werden een hel. Op een vel papier tekende ik achtentwintig vakjes, elke avond was ik zielsblij als ik er weer een door mocht strepen. Het thuisfront liet ik niets merken, want heimwee is ook volgens hen echt alleen voor watjes.

Na dik twee weken was het gevoel over. Het verdween net zo snel als het gekomen was. Intens heb ik genoten van de laatste weken. Op de laatste avond was ik weer in Kisumu, de volgende morgen zou ik van daaruit terugvliegen. Weer was ik in de rooftopbar en genoot van het prachtige uitzicht, alle lichtjes. De barkeeper herkende me, kwam vragen hoe het met me ging. We raakten aan de praat en voor ik het wist stond ik de hele avond achter de bar. Geweldig.

In 2013 en 2014 was ik weer in Kenia. Uiteindelijk ging ik er zes keer heen. Drie weken, zes weken en weer drie weken. Nog een keer twee weken. Niet omdat ik niet langer durfde maar drie maanden onbetaald verlof kon ik me voorlopig niet permitteren.

Guus Meeuwis, ik kan nog altijd niet goed naar hem luisteren. Heimwee doe ik niet meer af als iets voor watjes. Niemand, maar dan ook niemand heb ik verteld hoe slecht ik me in 2012 twee weken heb gevoeld. Jullie zijn de eersten met wie ik mijn geheim deel.

Adriënne Nijssen

PATRICIA FIELD

kostuumontwerpster

Patricia Field werd geboren 12 februari 1942. Ze is een Amerikaanse kostuumontwerper , stylist en modeontwerper die in New York City werkt.

Vroege leven

Patricia werd geboren in New York City uit een Armeense vader en een Griekse moeder, die emigreerde vanuit Plomari , Lesbos . Ze groeide op in Queens , waar haar familie een stomerij had; haar vader stierf toen ze 8 jaar oud was. Ze studeerde bestuur en filosofie aan de New York University.

Modecarrière

Met haar toenmalige partner Jo-Ann Salvucci opende Patricia in 1966 haar eerste boetiek, Pants Pub, op Washington Place in Greenwich Village. De winkel, later omgedoopt tot de gelijknamige Patricia Field, verhuisde in 1971 naar 8th Street, vervolgens naar West Broadway en uiteindelijk naar 306 Bowery in NoHo, waar Patricia het pand bezat. Ze verkocht het in 2016 om zich te concentreren op kostuumontwerp voor televisie en film. In 2018 opende ze de ARTFashion Gallery in de Lower East Side , die kunst en met de hand beschilderde originele kleding en accessoires verkoopt van een geselecteerde groep kunstenaars.

Patricia is de grondlegger voor het ontstaan van de mode voor leggings in de jaren zeventig. Haar winkels waren populair bij de transgender en underground gemeenschappen. Ze werd bekend om wat zij "freaky fashion" noemt.

Haar ontwerpinvloeden zijn onder meer John Galliano , Diane von Furstenberg en Thierry Mugler. Ze was een mentor voor modeontwerper Hushidar Mortezaie.

Kostuums

Patricia was de kostuumontwerper voor de film Lady Beware uit 1987 en de tv-serie Crime Story . Nadat ze Sarah Jessica Parker ontmoette tijdens de opnames van Miami Rhapsody uit 1995 , werden ze vrienden en werd Patricia ingehuurd om de kostuums te ontwerpen voor de tv-serie Sex and the City. De show werd bekend om zijn mode, met name om hun individualiteit en onverwachtheid. Voor haar werk aan Sex and the City werd Patricia genomineerd voor vijf Emmy Awards, waarvan ze er één won, en genomineerd voor zes Costume Designers Guild Awards, waarvan ze er vier won. Ze is een van de zes winnaars van het Real Time Film Festival van 2008. Ze keerde terug als kostuumontwerper voor de film Sex and the City uit 2008 en het vervolg Sex and the City 2 uit 2010. Ze keerde kort terug naar de reboot van de serie , And Just Like That..., om Kim Cattrall te stylen voor haar cameo als Samantha Jones in de seizoensfinale van seizoen 2.

Na het succes van de kostuums uit Sex and the City was Patricia zeer gewild voor nieuwe projecten op televisie en in films. Haar andere televisiecredits omvatten Hope & Faith , Kath & Kim, Ugly Betty, Younger on TV Land, seizoen 11 van Murphy Brown, en Emily in Paris. In 2011 ontwierp ze de meeste outfits voor de personages in een Taiwanese televisiedrama genaamd Material Queen.

PATRICIA FIELD

kostuumontwerpster

In de filmwereld heeft Patricia onder meer gespeeld in *The Devil Wears Prada*, waarvoor ze genomineerd werd voor een Academy Award voor Beste Kostuumontwerp, en *Second Act* (2018). Op de Aziatische markt heeft ze de mode gecreëerd voor de Chinese speelfilm *Go Lala Go!* uit 2010.

Patricia ontwierp de outfits in de muziekvideo's van Namie Amuro voor haar drie nummers "New Look", "Rock Steady" en "What A Feeling". Ze ontwierp eveneens kleding voor muziekvideo's van Anna Vissi voor "Stin Pyra" en "Alitissa Psihi" van haar album *Apagorevmeno*.

Een documentaire over haar carrière, genaamd *Happy Clothes: A Film About Patricia Field*, geregisseerd door Michael Selditch, beleefde zijn wereldpremière op het Tribeca Festival in 2023.

Televisieoptredens

Patricia verscheen als eerste gastjurylid tijdens het eerste seizoen van de Bravo realityserie *Project Runway*. Haar boetiek was te zien in een aflevering van Kathy Griffins realityshow *My Life on the D-List* uit 2007 en in een aflevering van Paris Hilton's *My New BFF* uit 2008. Ze verscheen ook als gastjurylid tijdens de derde aflevering van seizoen 15 van *America's Next Top Model*.

Publicaties

In februari 2023 publiceerde Patricia haar memoires, *Pat in the City: My Life of Fashion, Style, and Breaking All the Rules*.

Persoonlijk leven

Patricia is lesbisch en had een langdurige relatie met kostuumontwerpster Rebecca Weinberg met wie ze samenwerkte aan *Sex and the City*.

Patricia verdedigde Dior- hoofdontwerper John Galliano nadat hij in februari 2011 was gearresteerd wegens vermeende antisemitische opmerkingen in een bar in Parijs. Ze beschreef Galliano's op video opgenomen gedrag in een telefonisch interview met WWD als 'farce' en 'theater'.

DE NATUUR IN ...

... met Leny Hartong

HERFST 2025

Wat hebben we prachtige nazomerse dagen gehad, de zon scheen veelvuldig en was nog lang warm. Temperaturen waar we nog geen jas voor nodig hadden, het leek wel of mens en dier daar extra van genoten.

Bijvoorbeeld de wilde en krakeenden, zij deden hun middagslaapje heerlijk in het herfstzonnetje. Mensen pikten nog gauw een terrasje, maakten en genoten van een strand- of boswandeling. Tot begin oktober geen gure wind, regen die tegen de ramen kletterde en koude temperaturen. Maar dat kan gauw veranderen hoor.

Ook ik genoot van de nazomerse dagen, ik ging o.a. naar de Noord Hollandse kust, de Amsterdamse waterleidingduinen. Een heerlijk gebied waar je van alles tegen kan komen. Vlinders, bloemen, paddenstoelen, als je geluk hebt een vos of damhert. Er is altijd wel iets bijzonders, en met het mooie weer was het helemaal super.

Ik ga het liefst over de zand- of schelpenpaden, de stilte, het ruisen van de bomen, ... heerlijk! De natuur is voor mij helend.

Op een gegeven moment dacht ik op een boomstam iets te zien wat leek op een paddenstoel. Van dichtbij was het toch iets anders. Om mij heen kijkend stond ik ineens oog in oog met een heel mooi damhert. Het mannetje met zijn prachtige grote gewei stond op een paar meter afstand, boven op een duin. Wij keken elkaar recht in de ogen, ik was totaal verrast, verwonderd en hij misschien ook wel. Stokstijf bleef ik staan, durfde mij amper te verroeren, bang om hem af te schrikken.

Voor de camera was hij te dichtbij, gelukkig had ik mijn mobiel bij de hand. Zonder een onverwachte beweging te maken, maakte ik een paar foto's. Zo blij dat ik deze ontmoeting kon vastleggen.

En hij, ... hij bleef rustig staan. En ik, ... ik was diep onder de indruk en nagenietend vervolgde ik mijn weg. Wat was ik er blij mee.

Foto: Damhert

Waar ik ook blij mee was, waren de paddenstoelen die vaak te vinden zijn in de duinen, namelijk de grote parasolzwammen. Ik zag ze in verschillende stadia, van klein tot hele grote. Sommige kunnen wel tot dertig centimeter hoog worden. Als je ze ziet weet je ook meteen waarom ze parasolzwammen worden genoemd. Het blijft bijzonder dat deze zwammen zo groot kunnen worden, ondanks de droogte. Blijkbaar heeft de ene soort meer last van de droogte dan de andere.

In Nederland zijn er wel duizenden soorten paddenstoelen, maar de meeste mensen kennen alleen de overbekende rood met witte stippen paddenstoel.

Deze vliegenschwam is familie van de amaniet. Je vindt ze meestal onder sparren en berkenbomen. De symbiose tussen paddenstoelen en bomen, vind ik een van de meest bijzondere samenwerkingen van moeder natuur. Ik blijf mij verwonderen over de verschillen

de vormen, kleuren, hele grote of hele kleinen zwammen.

Vaak zijn de namen te herleiden naar de vorm van de zwam. Een mooi voorbeeld is de Judasoor, een oorvormige rood/bruine zwam. Deze trilzwamsoort zie je in Nederland vooral op de vlierboom. Liefst op de oudere exemplaren. Deze soort kan slecht tegen de vorst, maar voordat het winterweer er is, kan je ze bewonderen in de duinen, bossen of polder.

In de herfst kan je ook vaak genieten van de meest mooie luchten, soms dreigend, soms liefelijk, met of zonder een prachtige kleurige regenboog.

Wie weet wat we nog allemaal voor moois gaan zien of beleven.

Liefs, Leny

Foto's bovenste rij: Parasolzwammen klein en groot

Foto's onderste rij: Judasoor

VOOR JOU AAN HET WERK

Wat te doen met een streberige collega?

Om een streberige collega aan te pakken, blijf kalm, probeer het gedrag niet te verergeren, en ga het gesprek aan met duidelijke, concrete voorbeelden, gericht op de impact van zijn of haar gedrag op jouw werk. Als dat niet werkt, documenteer het gedrag, bouw een professionele relatie op, en, indien nodig, bespreek het met een leidinggevende of vertrouwenspersoon. Focus op oplossingen en probeer begrip te tonen voor de achterliggende redenen.

Directe aanpak

- ♥ Blijf kalm en professioneel. Laat je niet meeslepen door frustratie of negatieve emoties; ga niet roddelen of de collega buiten sluiten.
- ♥ Begrijp de oorzaak. Probeer te begrijpen waarom de collega zo handelt; misschien is het onbewust of komen er andere problemen bij kijken.
- ♥ Voer een gesprek. Ga het gesprek aan in een informele omgeving. Gebruik concrete, feitelijke voorbeelden van het gedrag en leg uit hoe het jouw werk beïnvloedt.
- ♥ Zoek naar oplossingen. Focus op het vinden van oplossingen die voor jullie beiden werken, in plaats van de ander persoonlijk aan te vallen.

Langere-termijn strategieën

- ♥ Documenteer gedrag. Houd een logboek bij van het gedrag, de datum en de gebeurtenis, vooral als het aanhoudt of escaleert.
- ♥ Bouw een relatie op. Probeer de collega met respect te behandelen en erken hun inspanningen. Soms kan het helpen om een 'relatie' op te bouwen om de situatie te verbeteren.
- ♥ Vraag om perspectief. Overleg met collega's om hun perspectief op de situatie te krijgen.
- ♥ Verander je eigen reactie. Je kunt niet iedereen veranderen, maar wel je eigen reactie erop. Ontwikkel manieren om met deze persoonlijkheid om te gaan.

Escalatie

- ♥ Betrek een leidinggevende. Als je er zelf niet uitkomt, bespreek de situatie met je leidinggevende of een andere leidinggevende met meer invloed, met je gedocumenteerde voorbeelden.
- ♥ Neem contact op met HR of een vertrouwenspersoon. Dit is een optie als het gedrag grensoverschrijdend is of als je het gevoel hebt dat je vastzit in een patroon waar je zelf niet uitkomt.

Vertel me over de nacht
wakker de passie aan
geef me het licht
en de toorts
dan zal ik mijn hart verwarmen
dicht bij jou.

Fotogedicht Edith O.

A Is later
vroeger wordt
is het heden voorbij

Edith O.

A Is een
bliksemschicht
pijlsnel
door de ruimte
schieten

dat doet
ook cupido
met een pijl
naar
je hart

het raakt.

Edith O.

VOOR JOU GEZIEN

Films die boeiden!

Feel Good

Onlangs zag ik de Netflix-serie van comédienne Mae Marti. Een verborgen pareltje dat je echt moet zien.

Het verhaal draait om de chaotische relatie tussen de non-binaire stand-upcomedian Mae en haar traditioneel conservatieve vriendin George. Hoewel seizoen één een rauwe damedy is, is het tweede en laatste seizoen een zeer intieme weergave van zelfontdekking.

Mae wordt aan het publiek voorgesteld als een voormalig drugsverslaafde en jeugddelinquent die moeite heeft om op een betekenisvolle manier contact te maken met mensen. Later ontdekken we echter welk trauma dit bij haar heeft veroorzaakt. Het gaat om behoorlijk serieuze zaken als PTSS, seksueel misbruik en andere onderwerpen die je normaal gesproken niet in een romantische komedie tegenkomt. Feel Good is in ieder geval een gedurfd verhaal dat de chaotische hoofdpersoon durft te begrijpen.

Prachtig gefilmd, goed geschreven, tot de nok toe gevuld met een hilarische, sarcastische humor, zonder het zeer serieuze onderwerp te schenden, en met gaststerren zoals Anthony Stewart Head en Lisa Kudrow, is het misschien wel een van de beste en best geproduceerde LGBTQ+-series ooit.

Het acteerwerk is fantastisch, de grappen zijn hilarisch, de diversiteit binnen de cast is geweldig, de trieste scènes laten je soms huilen. Uiteindelijk kan ik maar één ding zeggen over Feel Good: je zult je er zeker goed door voelen.

Te zien op Netflix. Twee seizoenen. Elk seizoen heeft zes afleveringen van gemiddeld zo'n 27 minuten.

[Zie hier de trailer](#)

VOOR JOU GEZIEN

Films die boeiden!

Polarized

Lisa is een aspirant-liedjesschrijfster wiens familieboerderij is onteigend. Samen met haar moeder en haar doodzieke vader woont ze nu in de stad Stonewall. Ze wordt gedwongen om op een meer stadse boerderij te werken. Het is een nieuwe verticale boerderij in haar stad. De boerderij is eigendom van Dalia en haar moslimfamilie, die ook worstelen om geaccepteerd te worden in de conservatieve gemeenschap van de stad.

Lisa wordt al snel ontslagen door Dalia, maar ook weer terug aangenomen. Ze krijgt na verloop van tijd zelfs promotie. Dalia zal over een maand in het huwelijk treden met Omar. Ondanks hun verschillen groeien Lisa en Dalia steeds meer naar elkaar toe en ontstaat een onverwachte band die de fundamenten van hun gezinnen en levens begint uit te dagen. De vrouwen raken zelfs verwickeld in een hartstochtelijke affaire. Naarmate hun relatie verdiept, worden ze gedwongen de maatschappelijke en culturele barrières te confronteren die hen dreigen te scheiden.

Als de vader van Lisa overlijdt wordt ze bij de begrafenis geweigerd door de moeder van Lisa. In de kerk die Lisa's familie bezoekt wordt voor haar gebeden. Moeder heeft door dat Lisa gevoelens voor Dalia heeft. Die foute gevoelens moeten worden uitgebannen. Dat gaat er niet zachtzinnig aan toe. Lisa vlucht naar een grotere stad en doet daar een auditie. Maar als ze ooit mag zingen is dat niet genoeg om te leven. Ze solliciteert dus ook bij een bedrijf.

Dalia trouwt met Omar, maar heeft daar spijt van. Ze heeft ontdekt dat wat ze voor hem voelt is niet genoeg voor een relatie. Ze vertelt hem dat ze verliefd is op een vrouw. Als dat de familie ter ore komt wordt ze door haar vader uit huis en uit het bedrijf gezet.

Ook alle verhalen van verschillende personages die leven in een steeds polariserende samenleving komen aan bod. De film verkent de maatschappelijke en persoonlijke impact van politieke verdeeldheid en de uitdagingen van communicatie en begrip tussen diverse perspectieven.

En of het met de dames goed komt, dat moet je zelf gaan zien. Een prachtige film!

Nu te zien op Videoland

[Klik hier voor de trailer](#)

Feeën & Feeksen

fantasiekleding op maat gemaakt

Beekstraat 3
7311 LD Apeldoorn

055-5336606

www.feeenenfeeksen.nl

Gun jezelf een mooi sierraad!
Gun vrouwen in Nairobi een beter leven!

Ga voor unieke en handgemaakte kettingen
en armbanden naar www.har-am-bee.com

Een project voor HIV-positieve vrouwen in
Kenia

TRAVEL
women

Lesbisch Archief Nijmegen

VOOR JOU BELUISTERD

Liza Minnelli

Liza May Minnelli werd geboren op 12 maart 1946 in Los Angeles, Californië. Ze is de dochter van de uiterst populaire actrice Judy Garland uit haar tweede huwelijk met de filmregisseur Vincente Minnelli. Haar halfzus, dochter uit haar moeders derde huwelijk, is zangeres Lorna Luft. Liza's ouders scheidden toen ze vijf jaar oud was. Ze groeide letterlijk op in de showbusiness, aangezien haar ouders haar overal mee naar toe namen in hun hectische leven. Gedurende haar jeugd ging ze regelmatig op wereldtournee met haar moeder of was ze in de filmstudio met haar vader.

In 1949 maakte ze haar filmdebuut, in de laatste scène van "In the Good Old Summertime", een musical met haar moeder en Van Johnson in de hoofdrollen. Ze was tijdens de opname van de scène nog geen twee jaar oud. Ze zou als kind nog regelmatig te zien zijn op de televisie.

In 1963 trad ze op in de off-Broadway musical "Best Foot Forward". In 1964 trad ze op 18-jarige leeftijd samen met haar moeder op in het London Palladium, wat haar grote doorbraak naar het publiek betekende. Een jaar later speelde ze in "Flora, the Red Menace", haar eerste samenwerking met John Kander en Fred Ebb. Ze kreeg hiervoor een Tony Award, de jongste actrice die deze prijs heeft mogen ontvangen.

In 1969 speelde ze in de film "The Sterile Cuckoo", haar eerste hoofdrol in een film. Ze kreeg hiervoor haar eerste Oscarnominatie. In 1973 kreeg ze een Oscar voor Beste Actrice voor haar optreden als Sally Bowles in de filmmusical "Cabaret" van Bob Fosse. Ze maakte meerdere tv-specials, waarvan ze voor Liza with a Z uit 1972 een Emmy Award won. Liza was een regelmatige gast in de trendy discotheek Studio 54.

Haar filmcarrière kende na Cabaret weinig hoogtepunten. In 1977 speelde ze in de musical New York, New York van Martin Scorsese tegenover Robert De Niro. De film trok echter te weinig publiek en wordt als een flop beschouwd. De titelsong [Theme from New York, New York](#), eerst gezongen door Liza, maar zou pas in de uitvoering van Frank Sinatra een grote hit worden. Haar grootste filmsucces na Cabaret haalde ze in 1981, naast Dudley Moore in de komedie Arthur.

Ze ging zich in latere jaren meer richten op toneeloptredens en haar zangcarrière. Scorsese regisseerde haar in 1977 opnieuw in de Broadway-musical The Act, waarvoor ze haar derde Tony Award zou krijgen. Ze trad ook onder andere op met Sinatra en Sammy Davis jr. In de jaren tachtig kreeg ze te kampen met drugsverslavingen en een zwakke gezondheid. Als gevolg daarvan moest ze verschillende operaties ondergaan, onder andere aan haar heupen en knieën, en heeft ze in afkickklinieken gezeten.

In 1989 maakte Liza een uitstapje naar de popmuziek. Voor het album Results schakelde ze hulp van het Britse popduo Pet Shop Boys in. De eerste single, [Losing My Mind](#), werd een internationale hit. Op het album staat ook een cover van Twist in My Sobriety, oorspronkelijk van Tanita Tikaram. Dit nummer is een duidelijke verwijzing naar verslavingen die Liza op dat moment achter de rug had.

VOOR JOU BELUISTERD

Nicole Louvier

In 2007 werkte Liza samen met de band My Chemical Romance, ze heeft een kleine rol in het liedje Mama.

<https://www.youtube.com/watch?v=NpFNvDElvOo>

In 2010 was Liza te zien in de film Sex & the city 2. Zij trouwt hierin een homopaar en treedt op met het nummer [Single ladies](#), oorspronkelijk uitgevoerd door Beyoncé.

MIn Liza is vier keer getrouwd geweest. Als eerste met zanger Peter Allen (3 maart 1967 - 24 juni 1974). Hij was haar grote liefde, maar bleek homo. Daarna trouwde ze achtereenvolgens met filmproducent Jack Haley jr. (15 september 1974 - 1979), beeldhouwer Mark Gero (4 december 1979 - 1992) en concertpromotor David Gest (16 maart 2002 - 24 juli 2003). Ze bleven slechts vijf jaar getrouwd. Hij zonderde haar af van familie en vrienden. Na een tournee was heel haar appartement leeg op een bed en een lamp na. Dat was het einde van de relatie met David Gest. De huwelijken bleven, tot groot verdriet van Liza, allemaal kinderloos. Op haar huwelijksfeest met David Gest waren onder andere Michael Jackson en Elizabeth Taylor te gast. Ook zou Liza relaties hebben gehad met Peter Sellers en Desi Arnaz jr.

Liza is waarschijnlijk de enige Oscarwinnares van wie beide ouders ook Oscarwinnaars waren. Ze is ook een van de weinige personen met de Triple Crown of Acting (het winnen van de drie belangrijkste acteerprijzen: Tony (voor theater), Emmy (voor tv) en Oscar (voor film)) en een van de weinigen die de vier belangrijkste entertainmentprijzen gewonnen hebben, de zgn. EGOT-status: Emmy, Grammy, Oscar en Tony. Aan de andere kant is ze ook samen met Faye Dunaway, Sandra Bullock en Halle Berry een van de vier actrices die zowel de Oscar voor Beste Actrice als de Razzie voor Slechtste Actrice hebben gekregen.

De lijst van nominaties voor prijzen is zo lang dat we die niet gaan opschrijven. Hetzelfde geldt voor haar rollen in films, musicals en toneelstukken.

Ik keek een documentaire van haar op NPO. Deze documentaire duurt een uur en veertig minuten. Dat lijkt lang, maar dat is het niet. [Wil je zelf kijken klik dan hier.](#)

Ik zag Liza in 2006 in Montreal bij de afsluiting van de Out Games. Een spetterend optreden. [Te zien op YouTube.](#) De geluidskwaliteit is niet erg goed, maar het geeft wel een beeld hoe Liza omarmd werd door het publiek.

VOOR JOU BEZOCHT

Openluchtmuseum Chichester

In Chichester bezochten we een openluchtmuseum, een klein beetje vergelijkbaar met Orvelte in Nederland. Maar dan wel zonder de toeristische poespas van Orvelte. En veel uitgestrekter. Het museum beslaat ongeveer veertig hectare en biedt een breed scala aan ervaringen.

Het openluchtmuseum bij Chichester heet het Weald & Downland Living Museum. Het is een museum met historische gebouwen in een open omgeving en focust op de Engelse plattelandsgeschiedenis, met meer dan vijftig huizen en een verscheidenheid aan ambachtelijke workshops en seizoensgebonden activiteiten. Het museum is gelegen in Singleton, net ten noorden van Chichester, en is een populaire bestemming voor wie geïnteresseerd is in architectuur en geschiedenis.

Een paar uur rondgedwaald tussen oude huizen van rond de middeleeuwen tot 1900. In een aantal panden werd gewerkt. Zo was een dame boter aan het maken, maalden twee heren graan, was de timmerman flink bezig en heel veel vrouwen waren in de tuinen aan het werk. Ook de smid liet een staaltje vakwerk zien. Er was kleding uit die tijd, vele huizen waren gemeubileerd. Uiteraard ook met meubels uit die tijd. Er was een kerkje, een schooltje. Er liepen paarden rond, er was een eendenvijver. Veel vogels en echt heel veel verschillende planten en bloemen. Zeer interessant allemaal, we hebben er van genoten. Het was er niet echt druk, gewoon gezellig druk. Dat betekende dat we overal voldoende tijd en ruimte hadden om alles goed te bekijken.

We wilden er wel lunchen met producten van het land, maar we hadden goed ontbeten. Een kop koffie met wat lekkers volstond als lunch.

Het Weald & Downland Living Museum bevindt zich in Singleton, een korte afstand ten noorden van Chichester.

Op de [website](#) kun je meer lezen als je dat wilt. Wij willen vooral veel foto's laten zien. Plaatjes zeggen soms meer dan woorden.

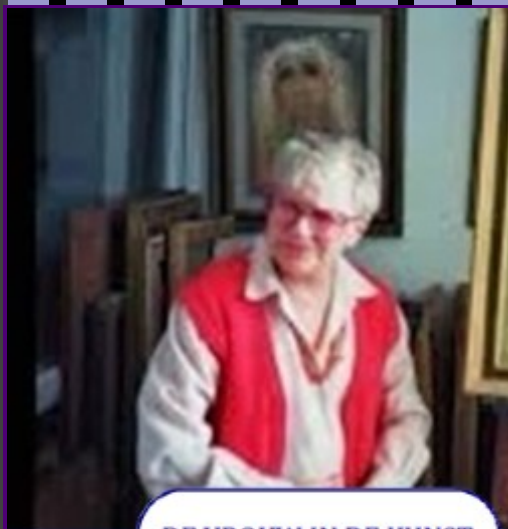
FOTOREPORTAGE

Gaypride Amersfoort

Op 11 juli 2025 werd in Amersfoort de jaarlijkse Gaypride gehouden. Een kleine impressie!

DE VROUW IN DE KUNST

Halina Ołomucka

Halina Ołomucka, schilderes van de holocaust

Halina Ołomucka werd op 24 november 1921 in Warschau geboren. Ze was een Poolse en Israëlsche schilder.

Halina was de dochter van de geassimileerde Joden Andrzej en Hadasah Olszewski. Het woord assimileren komt uit het Latijn en bevat het woord 'gelijksoortig'. Het betekent in feite 'gelijk worden aan iets anders'. Als iemand naar een ander land verhuist, zal hij of zij zich moeten aanpassen aan de taal, cultuur en gewoonten van de nieuwe plek. En dat was wat haar ouders gedaan hadden.

Haar vader was krantenverkoper en overleed toen Halina vijf jaar oud was. Ze volgde de Jiddisch-talige basisschool en vervolgens de middelbare school, en toonde al vanaf haar kindertijd een aanzienlijk artistiek talent.

Na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog bevond ze zich in het getto en werd ze toegewezen aan een arbeidsbataljon dat buiten de muren van het getto moest werken, waardoor ze voedsel kon smokkelen. In mei 1943 werden zij en haar moeder naar de Umschlagplatz gebracht. Umschlagplatz was de term die tijdens de Holocaust werd gebruikt om de wacht-ruimten aan te duiden die grenzen aan treinstations in bezet Polen waar Joden uit getto's werden verzameld voor deportatie naar nazivernietigingskampen. Het grootste inzamelpunt was in Warschau, naast het getto van Warschau.

Halina en haar moeder werden naar het concentratiekamp Majdanek gedeporteerd. Het kamp werd in 1941 gebouwd op ongeveer vier kilometer vanaf het centrum van Lublin. Tijdens de eerste selectie werd haar moeder ter dood veroordeeld. Na een andere selectie werd Halina te zwak geacht voor fysieke arbeid en werd ook toegevoegd aan de groep die voor de dood was aangewezen. Gebruikmakend van een verwarring die de bewakers afleidde, sloot ze zich snel aan bij een groep vrouwen die emmers water droegen en overleefde zo. De hongerrantsoenen zorgden ervoor dat ze niet kon lopen, dus ging ze op een stapelbed liggen en wachtte op de dood. Toen kwam de blokleider en vroeg of er iemand kon tekenen. Halina meldde zich vrijwillig en kreeg de opdracht om propagandaslogans op de muren van de barakken te schilderen. In ruil daarvoor kreeg ze koffie en brood, wat haar weer wat sterker maakte. Vervolgens kreeg ze de opdracht om tekeningen te maken in het kamp, wat de kampadministratie goed vond, en ze kreeg een nog beter voedselrantsoen. Ze smokkelde een deel van de tekenbenodigdheden de barak in, waar ze tekeningen van haar medegevangenen maakte en deze verstopte.

Vanuit Majdanek werd Halina naar Auschwitz getransporteerd, waar ze nummer 48652 kreeg. Aanvankelijk werd ze opgeroepen voor de kleermakersbrigade, moedige vrouwen die om te overleven complete kleding voor de nazitop in Auschwitz maakten, maar al snel vond ze werk in een fabriek en schilderde ze ook tekeningen voor de Duitsers. Die waren tevreden met haar werk, beloonden ze haar met brood en kaas, wat haar haar volledig energie terug gaf. Van gesmokkelde materialen maakte ze ook hier portretten van medegevangenen en hun geliefden. Ze geloofden dat Halina dankzij haar talent zou overleven en dat dankzij haar hun herinneringen zouden voortleven. Jaren later gaf ze toe dat hun gezichten zo diep in haar geheugen gegrift stonden dat ze elk moment hun gelijkenissen kon tekenen. Op 18 januari 1945 vertrok ze vanuit Auschwitz voor een dodenmars naar het kamp Ravensbrück en van daaruit naar Neustadt-Glewe, waar ze overleefde tot de bevrijding.

Na het einde van de oorlog keerde ze terug naar Warschau. Ze kreeg te horen dat haar broer en familieleden ook waren omgekomen. Ze verhuisde vervolgens naar Łódź, waar ze trouwde met architectuurstudent Bolesław Otomucki en een jaar later beviel van een dochter, Mirosława (Miriam).

Halina studeerde af aan de studio van Władysław Strzemiński aan de Academie voor Schone Kunsten en werkte als lerares. In 1957 emigreerde ze naar Parijs en van daaruit, in 1972, naar Israël, waar ze zich vestigde in Holon en vervolgens in Ashkelon.

Naast haar werk in de concentratiekampen bleef ze haar hele latere leven schilderen en al haar werk is gewijd aan de Holocaust. Zoals ze herhaaldelijk verklaarde, voelde ze zich genoodzaakt de herinnering aan de slachtoffers van de concentratiekampen levend te houden en de wereld te waarschuwen voor de verschrikkingen van de oorlog. Haar werken bevinden zich in het Holocaust Memorial Museum in Washington, het Yad Vashem Memorial Institute in Jeruzalem, Les Invalides in Parijs, het Duitse Holocaust Museum in Berlijn en het Auschwitz-Birkenau Museum in Auschwitz.

Halina is overleden in 2007 in Ashkelon in Israël.

RANK HOGER IN GOOGLE

TIPS

Stel je hebt een eigen bedrijf. Hoe kun je dan een hogere ranking in Google krijgen. Een hoge ranking in zoekmachines als Google is een must. Maar hoe werkt dat precies? Waar moet je op letten? En hoe realiseer je dit? De antwoorden op deze vragen vind je in dit artikel.

Hoe Google werkt

Het belangrijkste doel van Google is het tonen van relevante zoekresultaten. Google maakt een inschatting waar jij als gebruiker naar op zoek bent op basis van ingetypte zoekwoorden. Om het jou helemaal makkelijk te maken, rangschikt Google deze suggesties ook voor je.

Google probeert de informatie waar jij als gebruiker naar op zoek bent, goed in te schatten en zo hoog mogelijk te tonen in de resultaten. De suggesties die Google doet op basis van zoekwoorden, komen niet zomaar tot stand. Er wordt gebruikgemaakt van een wegingsproces waarbij Google kijkt naar factoren die de 'waarde' van een webpagina bepalen.

De precieze weging van al deze factoren is geheim, maar de factoren zelf zijn binnen dit proces bekend bij het gemiddelde marketingbureau in Nederland. De marketingdiscipline die zicht focust op beïnvloeding van deze Google-ranking is SEO (search engine optimization).

Scoren op bepaalde zoektermen

Het is de kunst om als bedrijf te zoeken naar de juiste zoektermen waarop je graag wilt 'scoren' binnen Google. Dit lijkt eenvoudig, maar is veelal een zeer tijdrovend en continu proces. In de praktijk wordt er onderscheid gemaakt tussen 'shorttail' (1 tot 3 woorden) en 'longtail' (4 of meer woorden) zoekopdrachten. Hierbij geldt dat zo'n 30% van het zoekverkeer binnen Google bestaat uit shorttail en zo'n 70% uit longtail. Over het algemeen geldt dan ook dat je beter kunt focussen op longtail zoekwoorden dan op shorttail zoekwoorden.

Als voorbeeld neem ik een Arnhemse meubelzaak met veel mooie bankstellen die graag wil scoren op bepaalde zoekwoorden in Google. Je kunt je voorstellen dat wanneer zij willen scoren op het zoekwoord 'bank' (shorttail) zij enorme concurrentie zullen ondervinden binnen Google. Als dit bedrijf zou kiezen voor de zoekterm 'mooie bank kopen Arnhem' (longtail), zal de concurrentie op dit zoekwoord stukken kleiner zijn of zelfs helemaal geen concurrentie hebben. →

HOGE RANKING IN GOOGLE

Hoe doe je dat?

Interessante zoektermen vinden

Het vinden van interessante zoektermen is een proces dat nog vaak wordt onderschat, maar wel heel belangrijk is. Lees hieronder de 3 basisstappen:

Stap 1: Start met het opstellen van zoektermen die een klant zou kunnen intypen in Google. Maak deze lijst zo groot mogelijk; je kunt later nog schrappen.

Stap 2: Als je denkt dat deze lijst compleet is, dan achterhaal je het zoekvolume per zoekterm. Je inventariseert dus hoe vaak de zoektermen worden ingetypt in Google. Een handige tool om dit inzichtelijk te maken, is de Keyword Planner in Google Adwords. <https://business.google.com/nl/google-ads/> Nadat je deze stap hebt uitgevoerd, zul je zien dat een aantal zoektermen geen zoekvolume bevat en dus niet interessant genoeg is om op te focussen.

Stap 3: Daarna analyseer je de zoektermen die voldoende zoekvolume hebben. Je controleert of er sprake is van concurrentie op het zoekwoord. Wil je dit goed doen, dan zul je professionele software nodig hebben, zoals MOZ. <https://moz.com/products/pro> Maar je kunt zonder het maken van kosten ook een eindje komen. Zo kun je de zoektermen één voor één intypen in Google en bekijken hoeveel concurrentie er is. Bekijk of het zoekwoord in de titels van de zoekresultaten staat. De titel van een webpagina is de dikgedrukte blauwe tekst (zie afbeelding hieronder).

En daarna?

Als het goed is heb je een lijst met zoektermen samengesteld en een inschatting gemaakt van de concurrentie voor de betreffende zoektermen. Nu zet je deze kennis om naar concrete acties. Ik geef je hier een aantal tips dat je ranking positief beïnvloedt.

Bloggen

Bloggen op je eigen website of websites van anderen kan waardevol zijn voor je ranking in Google.

Paginatitel

Zorg dat de zoekterm terugkomt in titel van de pagina en zorg dat deze aansluit bij de content van je pagina. De titel van dit blog is 'Hoe krijg je een hogere ranking in Google?' en sluit daarmee goed aan bij de inhoud van dit blog.

Interne links

Interne links zijn links binnen de site. Zo vind je op de website van Hostnet een pagina met veelgestelde vragen, maar hun contactpagina bevat ook een interne link naar deze pagina.

HOGE RANKING IN GOOGLE

Hoe doe je dat?

Social media

Google kijkt ook naar activiteit op social media. Zorg dus altijd voor een koppeling tussen je socialmedia-accounts en website. Een aantal zaken telt mee: het aantal likes, hoe vaak jouw post wordt gedeeld, het aantal reacties et cetera.

Inkomende links

Inkomende links zijn links vanaf andere webpagina's naar pagina's binnen jouw eigen website. Deze zijn zeer waardevol, omdat Google dit ziet als een soort aanbeveling van jouw website.

Het is belangrijk dat deze link relevant is. Een link vanaf een blog over paarden naar een webshop gericht op sportschoenen, is in de ogen van Google vrij waardeloos. Een link vanaf een blog over sport naar een webshop met sportartikelen is relevant en dus waardevol in de ogen van Google.

Focus je niet op het vergaren van links vanaf de ontelbare startpagina's die het internet rijk is. Ondanks dat links vanaf startpagina's relatief makkelijk realiseerbaar zijn, blijken dergelijke links vaak behoorlijk waardeloos. Als vuistregel kun je stellen dat hoe moeilijker het is om de link te verkrijgen, hoe waardevoller de link over het algemeen is.

Ten slotte

Met de bovenstaande tips kun je zelf starten om je ranking positief te beïnvloeden. Vraag je je af of je jouw SEO-activiteiten moet uitbesteden? Lees dit artikel dan even.

Natuurlijk zijn dit slechts enkele mogelijkheden om je positie in Google te beïnvloeden. Heb je zelf nog aanvullingen? Dan hoor ik het graag. Stuur een reactie over dit artikel naar het adres dat op de achterpagina vermeld wordt.

NYX

Nyx, de godin van de nacht, schrijft
over dagelijkse dingen

Wie schrijft er nou over ijsblokjes

Met de laptop op tafel en de smartphone in de hand wandel ik op de vroege ochtend al door ontelbare e-mails, nieuwsberichten en Facebookposts. Plaatjes, filmpjes, tekst, héél veel tekst. Zin en onzin. De letters dansen voor mijn ogen. Allemachtig, wat wordt er een hoop geschreven! Vroeger, ach ja vroeger, toen schreef je in een huiswerkschrift, in je agenda en heel soms in een schoolkrant. Je schreef eens een brief naar een tante of naar een vakantie vriendje en 'serieuze' schrijvers publiceerden in de krant of schreven een boek. Those were the days.

Nu schrijven we allemaal alles, overal en aan wie het maar lezen wil of kan. Met één muisklik laten we ze gaan: onze gedachten. Via web en app vinden ze hun weg naar oma, naar vrienden, naar zakenrelaties of naar een wereld vol onbekenden. Van verkwikkend leuk tot verschrikkelijk meuk en alles ertussenin. In vriendelijke bewoordingen of scheldkanonnades. Met stoere statements, veelbelovende visies, feiten, fabels, fantasieën, fratsen of frutsels. En dat allemaal via talloze social media en andere online hangplekken.

Het ruist, bruist, spettert en sputtert in de lucht, die steeds dikker wordt van al die schrijfsels. En ik doe er vaak nog een schepje bovenop. Voor mijn werk, op verzoek of zelf bedacht. Zoals nu. Ik heb me weer eens kwaad gemaakt vandaag. Bedrijven uit Groenland hebben een gat in de markt ontdekt. Ze verkopen gletsjerijs voor dertig euro per zes blokjes (ja, dat lees je goed) aan horeca in Dubai. Ze vinden niet dat ze zich met foute handel bezighouden. Als zij het niet pakken, lost het toch maar op in het zoute zeewater. En bovendien: Er zijn daar mensen die 200.000 euro (ja, ook dit lees je goed) uitgeven aan een etentje, dus dan maakt 200 euro extra voor ijsblokjes weinig uit. Ze vinden dat ze een premiumproduct leveren dat interessant is voor consumenten die hoge kwaliteit zoeken. Ook influencers blijken die ijsblokjes te willen om hun gezichtshuid mee te behandelen.

Na een artikel in "The Guardian" over Arctic Ice, regende het online woedende reacties. Wie haalt het in zijn hoofd om ijs van steeds sneller smeltende gletsjers te vermarkten, en dan nog wel in oliestaat Dubai? Helemaal eens en blij dat een groep mensen er tegen opstaat. Maar het mocht niet baten. Arctic Ice heeft naast een vergunning voor het exporteren van ijs nu ook een vergunning gekregen voor het aftappen van gletsjerwater. Het bedrijf gaat een dam bouwen om het makkelijk op te kunnen pompen. Gedurende twintig jaar mag het bedrijf 10 miljard liter water per jaar exporteren.

Ik word hier oprecht verdrietig van. We weten allemaal dat het qua klimaat vijf voor twaalf is. Hier gaat economie duidelijk boven wereldproblemen. Als het kon zou ik die superdure ijsblokjes en het aftappen van gletsjerwater, omdat dat het lekkerste water ter wereld zou zijn, verbieden. Niet eens aan banden leggen, nee, verbieden. Maar wie ben ik in mijn eentje? Heel misschien kan ik in contact komen met de mensen die online hun woede uiten. Maar ja, ik zei het al, er wordt zoveel geschreven. Misschien zijn zij al lang bezig hun woede over iets anders te uiten. Hebben ze wat ijsblokjes uit hun eigen vriezer op hun hoofd gelegd en zijn ze, toen hun hoofdpijn minder werd, verder gegaan met protesteren over weer een ander onderwerp. Want ja, ik zei het al twee keer, er wordt zoveel geschreven.

VOOR JOU OP REIS

Chawton, klein dorpje in graafschap Hampshire

Chawton is een heel klein dorpje in graafschap Hampshire. Als je er doorheen zou rijden zonder te weten wat hier voor bijzonders te zien is, dan zou je het dorp betitelen als een van de fraaie Engelse dorpjes. Het plaatsje is echt klein en telt slechts 445 inwoners. Toch is het er een drukte van belang. Dat heeft een rede, het dorp is bekend door het huis, waar Jane Austen, haar moeder en haar zus Cassandra de laatste jaren van hun leven woonden. Nu het Jane Austen's House Museum.

Wij gingen inderdaad ook naar Chawton om het huis van Jane Austen te bezoeken. Ze woonde hier tot mei 1817. In die maand ging ze naar Winchester voor een behandeling omdat ze ziek was. Twee maanden later overleed ze.

We waren iets te vroeg, het museum is stipt wat tijd betreft. Dat heeft ook een heel mooie kant, men wil niet dat er massa's mensen gelijk door het huis lopen. Ieder uur mogen er daarom maar een beperkt aantal bezoekers komen.

Geen probleem, tegenover het huis stond de lokale pub. Daar lunchten we. Een eenvoudige kaart, eenvoudig meubilair. Heel veel sfeer. We kozen een overheerlijke visschotel om te delen. Erg gezellig ook.

Het Jane Austen House is niet echt een museum. Er is niets veranderd sinds ook de moeder van Jane en Cassandra er niet meer wonen. Het lijkt erop of ze elk moment thuis kunnen komen. De was hangt aan de lijn, alle kamers zijn nog net zo ingericht als toen. Je mag best wel op een sofa gaan zitten of een boek open slaan. Het is vooral niet statisch. Je voelt je er thuis. Er waren genoeg kledingstukken uit die tijd die je aan mocht trekken om nog meer in de stemming te komen. De tuin is prachtig, een lust voor het oog. Niet echt wat je van een museum verwacht. We hebben ons heerlijk vermaakt.

In het dorp een kleine, maar mooie kerk, de St Nicholas Church. Helaas gesloten dus konden we alleen de buitenkant beoordelen. Op het kerkhof liggen de moeder en zus van Jane begraven en er staat een beeld van Jane. Jane ligt immers niet hier begraven, maar in Winchester.

Even verder in het dorp staat het grote landhuis van hun broer en zoon Edward Austen Knight. Nu 'The Centre for the Study of Early Women's Writing, 1600-1830'. De Chawton House Library met meer dan 10.000 werken van schrijfsters, is nu de plaats waar internationale conferenties gehouden en onderzoeken gedaan worden.

Wij wilden het graag bezoeken, maar helaas er was een trouwpartij, we mochten er niet in.

Chawton is nou niet direct een dorp dat je als eindbestemming van je vakantie boekt. Maar mocht je in de buurt zijn, of ben je in Winchester, het dorp is zeker een bezoek van een halve dag waard. Wij hebben er in elk geval geen spijt van. ←

NIET TE MISSEN

Bijzondere evenementen of tentoonstellingen

Coba Ritsema – Oog voor kleur

De overwegend vrouwelijke modellen in haar impressionistische portretten eisen een prominente plek op binnen de tentoonstelling. Vooral de herhaalde verbeeldingen van haar hartsvriendinnen en haar buurmeisje geven een bijzonder inkijkje in haar inspiratiebronnen. En hoewel veel van deze modellen eerder onbekend waren, heeft het Frans Hals Museum van velen de identiteit achterhaald. Zo worden de geliefde muzen van Ritsema eveneens geëerd.

Naast Ritsema's topstukken presenteert het museum ook niet eerder vertoonde 'juweeltjes'. Zo richt het Frans Hals Museum zijn schijnwerpers welverdiend op een van de weinige twintigste-eeuwse vrouwelijke kunstenaars die Haarlem kende, en hangen de werken van Coba Ritsema weer in volle glorie in haar favoriete museum.

Ga naar de [website](#) van het museum voor meer informatie

Ongehoord, verzamelde vrouwen

te zien tot 22 februari 2026

Museum Gouda

Zes eeuwen geschiedenis door de ogen van vrouwen uit de collectie van Museum Gouda. Ruim 30 ijkpunten die de voortdurende golfbeweging van emancipatie markeren. Deze verhalen, vaak vergeten of verborgen, worden verteld in 'Ongehoord, verzamelde vrouwen'.

Van huisvrouwen tot kunstenaars, vrouwen hebben altijd een onmiskenbare rol gespeeld, ondanks de beperkte erkenning in hun tijd. Vrouwen in alle lagen van de samenleving hebben in de vroegmoderne tijd aanzienlijke zelfstandigheid, maar ze laten maar weinig tastbare sporen na. In de archieven worden de meeste vrouwen enkel aangeduid als huisvrouw, echtgenoot, moeder of dochter van een man. Hoe positioneerden zij zich in een wereld die vaak door mannen werd gedomineerd?

Voor meer informatie: ga naar de [website](#)

SERVICEPAGINA

Groep 7152 email: info@groep7152.nl
Bestuur:
Voorzitter: Marianne Henny voorzittergroep7152@gmail.com
Penningvrouw: Ida Westra penningmeestergroep7152@gmail.com
Secretaris: Adriënne Nijssen secretariaatgroep7152@gmail.com
PR en website: prgroep7152@gmail.com

Ereleden:

Hannah van Buuren
Elly Fraayen
Ida Ruyzendaal (postuum)
Nel Welle Donker-Delfos Visser
Riet Ruyzendaal-de Groot

Administratie:

Ombocht 26
8491 BR Akkrum
Bank: NL44INGB0001884811 tnv St. Groep 7152
email: dona7152@gmail.com

Regio's en werkgroepen:

Arnhem-Nijmegen: <http://groep7152.nl/arnhem-nijmegen/>
Flevovuur: <http://groep7152.nl/flevovuur/>
La Gaité (Utrecht-Amersfoort): <http://groep7152.nl/la-gaite/>
Pink Lounge Ladies (Assen): <http://groep7152.nl/pink-lounge-ladies/>
Roze Vrouwen Vechtdal (Hardenberg): <http://groep7152.nl/roze-vrouwen-vechtdal/>
Werkgroep 50 pl(min)us: www.50plusminus.nl

Colofon

Issn 01666-7505

54e jaargang nummer 5
Oplage: 650
Verschijnt 6 x per jaar
(februari, april, juni, augustus, oktober, december)

Hoofdredacteur: Adriënne Nijssen
Eindredacteur: functie vacant
Email: amarantmagazine@gmail.com
Administratie: dona7152@gmail.com
Advertentiebeheer: amarantmagazine@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden stukken in te korten. Niets uit deze Amarant mag worden overgenomen zonder toestemming van de hoofdredacteur.

Kopijsluiting volgend nummer: 15 november 2025. Kopij die later binnenkomt wordt niet in behandeling genomen. Verschijningsdatum volgend nummer: rond 20 december 2025.

Amarant wordt verstrekt aan onze donatrices. Een donateurslidmaatschap kost minimaal € 30,- per jaar.
Beëindiging: schriftelijk, twee maanden voor het einde van het tijdvak.

Amarant wordt ook verstrekt aan onze adverteerders. Advertenties vanaf € 25,- per jaar. Vraag een vrijblijvende offerte.

Foto omslag: Italië Vinci, Museum Leonardo da Vinci

ORGANISATIES

... en hun werkterrein

CHJC *Vereniging van christelijke homo's en lesbiennes*

Postbus 14722, 1001 LE Amsterdam

☎ 06-53234516

✉ info@chjc.nl 🌐 www.christenqueer.nl

COC Nederland

Federatie van Nederlandse verenigingen tot integratie van homoseksualiteit

Postbus 3836, 1001 AP Amsterdam

Bezoekadres: Nieuwe Herengracht 49, 1011 RN Amsterdam

☎ 020-6234596

✉ info@coc.nl 🌐 www.coc.nl

Gay & Lesbian Switchboard

Hier kun je terecht met jouw vragen over homo, bi- en transseksualiteit. Via mail of telefonisch.

Kijk voor openingstijden op de site.

Ook via chat bereikbaar.

☎ 020 623 65 65

✉ info@switchboard.nl 🌐 www.switchboard.nl

Homodok-Lesbisch Archief Amsterdam

Informatie- en documentatiecentrum over homoseksualiteit en seksuele diversiteit

Oosterdokstraat 110, 1011 DK Amsterdam

Bezoekadres: Oosterdokskade 143, 1011 DL Amsterdam

☎ 020-5230837

✉ homodok@ihlia.nl 🌐 www.ihlia.nl

John Blankenstein Foundation

Draagt bij aan een open en veilig sportklimaat voor homo-, biseksuelen en lesbiennes

☎ 06-51452330

✉ info@johnblankensteinfoundation.nl

🌐 www.johnblankensteinfoundation.nl

Jong&Out

Voor homo's, lesbo's, bi's en transgenders tot en met achttien jaar

🌐 www.jongenout.nl

LKP *Landelijk Koördinatiepunt Groepen kerk en homoseksualiteit*

✉ via formulier op website 🌐 www.lkp-web.nl

LNBI

Landelijk Netwerk Biseksualiteit

Postbus 75087, 1070 AB Amsterdam

☎ 06-22938519 (dagelijks van 17.00-22.00 uur)

✉ voorlichting@lnbi.nl 🌐 te bereiken via Twitter @LNBI

Naast LNBI is er nu ook Bi+, bereikbaar via www.biplus.nl

Orpheus

Voor mensen die in hun heterorelatie te maken hebben met homoseksuele, lesbische of biseksuele gevoelens van henzelf of hun partner.

Diverse regiogroepen in het hele land.

✉ via bericht op website 🌐 www.orpheushulpverlening.nl

Proud Parents

Voor ouders van homoseksuele jongeren

Antwoordnummer 2966, 1000 RA Amsterdam

☎ 020-6234596

🌐 <https://www.facebook.com/proudparentsband>

Rainbow Buddy Support

Voor homomannen, lesbische vrouwen, biseksuelen en transgenders wiens leven (tijdelijk) uit balans is vanwege meervoudige problematiek en psychische / psychiatrische klachten

Postbus 10887, 1001 EW Amsterdam

Bezoekadres: Droogbak 1-D, 1013 GE Amsterdam

☎ 020. 531 76 00

✉ info@deregenboog.org 🌐 www.deregenboog.org

Roze Hulpverlening

Psychosociale hulpverlening voor homoseksuele, lesbische, biseksuele en transgender cliënten.

Op deze website staan de gegevens van meer dan 150 hulpverleners en 10 instellingen die affiniteit en ervaring hebben met hulpverlening aan cliënten met homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender gevoelens

🌐 www.rozehulpverlening.nl

Stichting De Kringen

Gespreks/gezelligheidsgroepenorganisatie voor homo- en biseksuele mannen en vrouwen

Landelijk informatiepunt:

☎ 06-83 22 97 97, best bereikbaar tussen 19.00 en 21.00 uur 's-avonds

✉ via bericht op website 🌐 www.dekringen.nl

Stichting Jongeren met een Homo Ouder

Postbus 785, 6500 AT, Eindhoven

☎ 06-54346043

✉ contact@jmho.nl 🌐 <https://www.coc.nl/tag/stichting-jongeren-met-een-homo-ouder>

Vereniging Genderdiversiteit

Postbus 11575 1001 GN Amsterdam

☎ 06 – 25 435 865

✉ info@vereniging-genderdiversiteit.nl

Amarant

Magazine van Groep 7152

Kopij voor Amarant jaargang 54,
nummer 6 dient binnen te zijn op:

15 november 2025

Wil je reageren op een van onze rubrieken, stuur je reactie
dan naar: amarantmagazine@gmail.com

Wil jij zelf een bijdrage leveren aan ons magazine, ook dan
kun je mailen naar: amarantmagazine@gmail.com

Aan dit nummer werkten mee:

Marja van Dort, Leny Hartong, Anne Keen,
Adriënne Nijssen, Nyx, Cok Troost, Aafke
Vlaanderen Oldenzeel

Met dank aan:

Edith O.

In het volgende nummer o.a.

- ◆ Anneke van Baalen, feministe, schrijfster, activiste, sociologe en juriste
- ◆ Gianna Nannini, zangeres die haar eigen weg volgde
- ◆ De geschiedenis van De Trut
- ◆ Romana Vrede, acteur en theatermaker
- ◆ Porto, mooie havenstad in Portugal
- ◆ De vrouw in de kunst: Judith Leyster

De nieuwe Amarant verschijnt rond 20 december 2025

